

**Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní**

Analýza hospodaření Všeobecné zdravotní pojišťovny

Veronika Turková

**Bakalářská práce
2009**

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav ekonomie
Akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Veronika TURKOVÁ**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa**

Název tématu: **Analýza hospodaření Všeobecné zdravotní pojišťovny**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Úvod- cíl práce

1. VZP - charakteristika, význam v systému zdravotního pojištění
2. Analýza hospodaření VZP
3. Shrnutí a závěrečná doporučení

Závěr

Použitá literatura

Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy: cca 30
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

DUCHÁČKOVÁ, E. Princip pojištění a pojišťovnictví. 2.aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2005. 178 s. ISBN 80-86119-92-0

ŽENÍŠKOVÁ, M.; TRNKOVÁ, L.; ŠMÍD, J. Pojistné na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění zaměstnanců a osob samostatně výdělečně činných: podle právního stavu k 7.5.2004. Olomouc: ANAG, 2004. 159 s. ISBN 80-7263-237-X

Zákon ČNR č. 550/1991 Sb., o všeobecném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů

Zákon ČNR č. 551/1991, o Všeobecné zdravotní pojišťovně, ve znění pozdějších předpisů

Výroční zprávy Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky

Periodika: Euro, Pojistný obzor

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Jan Černožorský, Ph.D.**
Ústav ekonomie

Datum zadání bakalářské práce: **21. října 2008**

Termín odevzdání bakalářské práce: **1. května 2009**

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 21. října 2008

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně, veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou vedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména skutečnosti, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mě požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně Univerzity Pardubice.

Pardubice 24. 8. 2009

Veronika Turková

Poděkování

Děkuji Ing. Janu Černoorskému, Ph.D. za ochotnou pomoc a cenné rady, které přispěly k tvorbě této práce.

ANOTACE

Bakalářská práce se zabývá hospodařením Všeobecné zdravotní pojišťovny v letech 2002-2007.

Problém s hospodařením má Všeobecná zdravotní pojišťovna už několik let, často se o ní hovoří ve sdělovacích prostředcích, a proto jsem si toto téma zvolila.

V rámci své analýzy zkoumám základní ekonomické ukazatele, které nejlépe charakterizují hospodaření, a hodnotím jejich vývoj v průběhu sedmi let.

ANNOTATION

This bachelor thesis is engaged in economy General health insurance company in 2002-2007.

The General health insurance company has got a problem with economy for many years, mass media writes about it very often, that is why I chose this topic.

I study basic economic indicators, which best describe economy, and I value their development during seven years.

TITLE

Analyse of economy General health insurance company

KLÍČOVÁ SLOVA

Pojišťovna, pojištěnci, analýza hospodaření, výběr pojistného, základní fond zdravotního pojištění, náklady na zdravotní péči, nucená správa, závazky pojišťovny, příjmy a výdaje pojišťovny

KEY WORDS

Insurance company, insured persons, analyse of economy, selection of insurance, capital fund of health insurance, costs for health care, sequestration, engagements of insurance company, receipts and expenditures of insurance company

Obsah

Úvod	10
1 VŠEOBECNÁ ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNA	11
1.1 Cíle VZP	11
2 HOSPODAŘENÍ VZP	13
2.1 Zdravotně pojistný plán	14
2.2 Kontrola činnosti	15
2.3 Výroční zpráva o hospodaření	15
3 ORGANIZAČNÍ STRUKTURA	17
3.1 Pojišťovna VZP, a.s.	19
4 ANALÝZA HOSPODAŘENÍ VZP	21
4.1 Fondy VZP	21
4.2 Analýza příjmů a výdajů VZP	23
4.2.1 Vývoj hospodaření v roce 2002	24
4.2.2 Vývoj hospodaření v roce 2003	27
4.2.3 Vývoj hospodaření v roce 2004	31
4.2.4 Vývoj hospodaření v roce 2005	36
4.2.5 Vývoj hospodaření v roce 2006	40
4.2.6 Vývoj hospodaření v roce 2007	44
4.2.7 Shrnutí hospodaření VZP	48
5 Závěr	54
6 Literatura	57

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 – Počet pojištěnců VZP v roce 2002.....	24
Tabulka č. 2 – Příjem pojistného z veřejného zdravotního pojištění v roce 2002.....	24
Tabulka č. 3 – Tvorba a čerpání v roce 2002	25
Tabulka č. 4 – Náklady na zdravotní péči podle jednotlivých segmentů v roce 2002	26
Tabulka č. 5 – Závazky a pohledávky v roce 2002	27
Tabulka č. 6 – Počet pojištěnců VZP v roce 2003.....	28
Tabulka č. 7 – Příjem pojistného z veřejného zdravotního pojištění v roce 2003.....	28
Tabulka č. 8 – Tvorba a čerpání v roce 2003	29
Tabulka č. 9 – Náklady na zdravotní péči podle jednotlivých segmentů v roce 2003	30
Tabulka č. 10 – Závazky a pohledávky v roce 2003	31
Tabulka č. 11 – Počet pojištěnců VZP v roce 2004.....	33
Tabulka č. 12 – Příjem pojistného z veřejného zdravotního pojištění v roce 2004.....	33
Tabulka č. 13 – Tvorba a čerpání v roce 2004	34
Tabulka č. 14 – Náklady na zdravotní péči podle jednotlivých segmentů v roce 2004	35
Tabulka č. 15 – Závazky a pohledávky v roce 2004	36
Tabulka č. 16 – Počet pojištěnců VZP v roce 2005.....	37
Tabulka č. 17 – Příjem pojistného z veřejného zdravotního pojištění v roce 2005.....	37
Tabulka č. 18 – Tvorba a čerpání v roce 2005	38
Tabulka č. 19 – Náklady na zdravotní péči podle jednotlivých segmentů v roce 2005	39
Tabulka č. 20 – Závazky a pohledávky v roce 2005	40
Tabulka č. 21 – Počet pojištěnců VZP v roce 2006.....	41
Tabulka č. 22 – Příjem pojistného z veřejného zdravotního pojištění v roce 2006.....	41
Tabulka č. 23 – Tvorba a čerpání v roce 2006	42
Tabulka č. 24 – Náklady na zdravotní péči podle jednotlivých segmentů v roce 2006	43
Tabulka č. 25 – Závazky a pohledávky v roce 2006	44
Tabulka č. 26 – Počet pojištěnců VZP v roce 2007.....	45
Tabulka č. 27 – Příjem pojistného z veřejného zdravotního pojištění v roce 2007.....	45
Tabulka č. 28 – Tvorba a čerpání v roce 2007	46
Tabulka č. 29 – Náklady na zdravotní péči podle jednotlivých segmentů v roce 2007	47
Tabulka č. 30 – Závazky a pohledávky v roce 2007	48
Tabulka č. 31 – Tvorba a čerpání VZP v letech 2002-2007.....	48
Tabulka č. 32 – Počet pojištěnců VZP v letech 2002-2007	49
Tabulka č. 33 – Příjem pojistného z veřejného zdravotního pojištění v letech 2002-2007.....	50
Tabulka č. 34 – Závazky a pohledávky v letech 2002-2007	51
Tabulka č. 35 – Náklady na zdravotní péči podle jednotlivých segmentů v letech 2002-2007	53

Seznam obrázků

Obrázek č. 1 – Organizační struktura Ústředí	18
Obrázek č. 2 – Závazky a pohledávky VZP v letech 2002-2007	52

Úvod

Jako téma své bakalářské práce jsem si zvolila Analýzu hospodaření Všeobecné zdravotní pojišťovny (dále jen VZP) v letech 2002-2007. Během těchto let došlo k několika změnám ve vedení VZP, s tím souvisely změny v přístupech ve vedení VZP. O těchto změnách se také často hovořilo ve sdělovacích prostředcích a v souvislosti s problémy byla v roce 2005 na VZP uvalena nucená správa, která významně poznamenala celkové hospodaření VZP.

Od roku 2002-2004 působilo ve VZP předešlé vedení v čele s ředitelkou Ing. Jiřinou Musílkovou. V tomto období platily ve VZP zcela odlišné přístupy ve vedení organizace než v současné době.

V listopadu roku 2005 došlo k uvalení nucené správy a hospodaření VZP se zásadně změnilo. Podíváme se na to, zda byla nucená správa skutečně potřeba a jak se po jejím skončení vyvíjelo hospodaření VZP. Zda nový vrcholový management přinesl změny v přístupech ve vedení VZP a zda se spolu se změnou dostavily očekávané výsledky.

Dne 17. ledna 2006 byla odvolána ředitelka Ing. Jiřina Musílková. Od 18. ledna do konce dubna tohoto roku byl v čele VZP Ing. Josef Čekal. V dubnu 2006 skončila nucená správa a opět došlo ke změně ve vedení, ke změně celého vrcholového managementu v čele s ředitelem MUDr. Pavlem Horákem, CSc., MBA.

Cílem mé bakalářské práce je posouzení situace ve sledovaných letech, analýza hospodaření, její srovnání v jednotlivých letech a také možné návrhy na zlepšení hospodaření VZP.

Ke splnění tohoto cíle je zapotřebí splnit dílčí cíle:

- vymezit pojem Všeobecná zdravotní pojišťovna, představit její cíle a organizační strukturu,
- stanovit příjmy a výdaje VZP, jak je to dáno v zákoně č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně, ve znění pozdějších předpisů,
- obecně charakterizovat základní principy hospodaření VZP, včetně jejích fondů.

1 VŠEOBECNÁ ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNA

Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky (VZP) byla zřízena zákonem č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně s účinností od 1. 1. 1992.

VZP je právnickou osobou, v právních vztazích vystupuje svým jménem. Nabývá práv a povinností a nese odpovědnost, které z těchto vztahů vyplývají.

Smyslem činnosti VZP je zajišťování výběru pojistného na veřejné zdravotní pojištění, hrazení zdravotní péče z prostředků zdravotního pojištění a poskytování dalších činností, které jí umožňuje zákon.

Vede registr pojištěnců veřejného zdravotního pojištění a spravuje zvláštní účet veřejného zdravotního pojištění.

VZP je největší zdravotní pojišťovnou v České republice. Z celkových 10 352 290 osob, které byly ke dni 31. 12. 2007 účastníky veřejného zdravotního pojištění v České republice, bylo u VZP evidováno celkem 6 535 622 osob, což je 63,1 % ze všech účastníků.

VZP má za sebou 15 let své činnosti a tvoří jeden ze základních pilířů systému zdravotnictví v ČR a je členem Asociace mezinárodních zdravotních a nemocenských pojišťoven a je partnerem renomovaných odborných sdružení.

Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky provádí veřejné zdravotní pojištění na základě:

- zákona č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky,
- zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění,
- zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění ve znění pozdějších předpisů.

1.1 Cíle VZP

Cílem činnosti VZP je poskytovat svým pojištěncům služby a informace, které souvisí se zdravotním pojištěním.

VZP platí zdravotní péči, kterou čerpají její klienti na území České republiky a v zemích EU bez ohledu na to, jaké mají sociální postavení.

VZP dále kontroluje poskytování zdravotních služeb, aby nebyla porušována lidská, patientská a pojištěnecká práva klientů.

VZP se zaměřuje vedle zdravotní péče na zdravotní programy nebo další preventivní akce, díky kterým lze předejít vzniku závažných onemocnění, a klade důraz na prevenci a zdravý životní styl.

2 HOSPODAŘENÍ VZP

V této kapitole si vymezení strukturu příjmů a výdajů VZP, jak je to stanoveno v zákoně č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně. Dále si popíšeme dva důležité dokumenty, které VZP každý rok vydává. Prvním z nich je zdravotně pojistný plán, dokument, který VZP sepisuje před každým kalendářním rokem a který by měla při svém hospodaření dodržovat. Druhým dokumentem je výroční zpráva o hospodaření, která naopak vzniká na základě skutečných výsledků hospodaření na konci kalendářního roku

Pojišťovna hospodaří s vlastním majetkem a s majetkem, který je jí svěřený. Tento majetek nemůže být předmětem konkursu ani vyrovnání.

V následujících bodech si vymezení hlavní příjmy a výdaje VZP¹.

a) Příjmy VZP zahrnují:

- platby pojistného od pojištěnců, zaměstnavatelů a státu,
- vlastní zdroje vytvořené využíváním fondů VZP,
- příjmy plynoucími z přirážek k pojistnému, pokut a poplatků z prodlení účtované pojišťovnou,
- dary a ostatní příjmy,
- příjmy od zaměstnavatelů, u nichž charakter vykonávané práce vyžaduje zvýšenou zdravotní péči o zaměstnance na úhradu zdravotních výkonů.

b) Výdaje VZP zahrnují:

- platby za úhrady zdravotní péče poskytované na základě všeobecného zdravotního pojištění podle smluv uzavřených se zdravotnickými zařízeními,
- platby jiným zdravotním pojišťovnám nebo jiným subjektům na základě smluv o finančním vypořádání plateb za zdravotní služby poskytnuté pojištěncům VZP,
- úhrady nákladů nutného neodkladného léčení v cizině,
- náklady na činnost VZP,
- úhrady za výkony závodní preventivní péče a specifické zdravotní péče.

¹ § 4, § 5, § 6 zákona č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně, ve znění pozdějších předpisů

V § 6 zákona č. 551/1991 Sb. je dáno, že rozpočet VZP je sestaven a realizován tak, aby výdaje nepřevýšily příjmy Pojišťovny v příslušném rozpočtovém roce. Rozdíl mezi příjmy a výdaji se zúčtovává v roční závěrce vůči rezervnímu fondu. VZP je povinna zajistit prostřednictvím auditora nebo právnické osoby, která je zapsána v seznamu auditorů, ověření účetní závěrky Pojišťovny a ověření výroční zprávy Pojišťovny za příslušný rok. VZP je povinna v návaznosti na termíny stanovené Ministerstvem financí pro předkládání návrhu státního rozpočtu a státního závěrečného účtu předložit tomuto ministerstvu prostřednictvím Ministerstva zdravotnictví návrh zdravotně pojistného plánu na následující kalendářní rok, účetní závěrku a výroční zprávu za minulý kalendářní rok a zprávu auditora.

2.1 Zdravotně pojistný plán

Zdravotně pojistný plán vypracovává VZP před začátkem každého roku podle Metodiky zpracování zdravotně pojistných plánů, kterou jí zasílá Ministerstvo zdravotnictví. Parametry pro sestavení vychází z platné legislativy a makroekonomických ukazatelů. Ve zdravotně pojistném plánu si VZP stanoví určité aktivity a cíle, které se snaží zrealizovat.

Zdravotně pojistný plán obsahuje²:

- plán příjmů a výdajů Pojišťovny včetně členění podle jednotlivých fondů,
- předpokládaný vývoj struktury pojištěnců,
- plán provozních nákladů,
- údaje o rozsahu zdravotní péče hrazené Pojišťovnou,
- způsob zajištění dostupnosti služeb nabízených Pojišťovnou včetně předpokládané soustavy zdravotnických zařízení, se kterými Pojišťovna uzavírá smlouvu o úhradě zdravotní péče.

Zdravotně pojistný plán za minulý rok schvaluje na návrh vlády Poslanecká sněmovna Parlamentu. Toto schválení probíhá v návaznosti na termíny projednávání návrhu státního rozpočtu a státního závěrečného účtu.

Pokud Poslanecká sněmovna zdravotně pojistný plán do 1. ledna příslušného kalendářního roku neschválí, činnost Pojišťovny je řízena provizoriem, které stanovuje Ministerstvo

² § 6 odst. 6 zákon č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně, ve znění pozdějších předpisů

zdravotnictví v dohodě s Ministerstvem financí. Základem pro stanovení provizoria je návrh zdravotně pojistného plánu na příslušný kalendářní rok.

2.2 Kontrola činnosti

Kontrola činnosti je prováděna Ministerstvem zdravotnictví a Ministerstvem financí. Pokud ministerstva zjistí závažné nedostatky v činnosti VZP, což může být např. nedodržování zákona a jiných závazných předpisů, mohou podle povahy zjištěného nedostatku³

a) vyžadovat, aby VZP ve stanovené lhůtě zjednala nápravu, zejména uvedla svou činnost do souladu s tímto zákonem, předpisy o všeobecném zdravotním pojištění a schváleným zdravotně pojistným plánem,

b) zavést nucenou správu na dobu nejvýše jednoho roku, kdy rozhodnutí a právní úkony ředitele VZP a dalších správních orgánů schvaluje nucený správce, jinak jsou neplatná.

2.3 Výroční zpráva o hospodaření

Cílem Výroční zprávy o hospodaření je podat úplné informace za všechny oblasti činnosti VZP. Je to jeden ze způsobů, jak informovat veřejnost o hospodářských výsledcích VZP.

VZP je povinna vždy do 60 dnů po skončení kalendářního čtvrtletí podat Ministerstvu zdravotnictví a Ministerstvu financí zprávu o svém hospodaření. Způsob podávání těchto informací a jejich rozsah stanoví Ministerstvo zdravotnictví v dohodě s Ministerstvem financí prováděcím právním předpisem.

Pokud dojde k nerovnováze v bilanci, předkládá VZP Ministerstvu zdravotnictví a Ministerstvu financí návrh opatření, které je po projednání těchto ministerstev předloženo vládě. Informace o hospodaření VZP poskytuje Ministerstvo zdravotnictví ve sdělovacích prostředcích.

V případě platební neschopnosti, kdy jsou vyčerpány veškeré prostředky rezervního fondu, hradí všechny náklady na zdravotní péči státní rozpočet České republiky. Náhrada je ve formě návratné finanční výpomoci a může činit nejvýše 50 % prokazaného nedostatku

³ § 7 odst. 1 zákon č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně, ve znění pozdějších předpisů

finančních prostředků, který byl způsoben zvýšeným rozsahem poskytovaných zdravotnických služeb. O poskytnutí návratné finanční výpomoci rozhoduje vláda na návrh ministra zdravotnictví.

Pro kontrolu hospodaření provádí VZP oddělenou evidenci fondů a oddělenou evidenci majetku a používání finančních prostředků.

Povinností VZP je⁴:

- vést účetnictví podle zvláštní účtové osnovy a postupu účtování pro zdravotní pojišťovny, které vydá Ministerstvo financí,
- vytvářet svůj vlastní účetní a informační systém, který musí navazovat na státní statistickou evidenci a respektovat požadavky průkaznosti.

⁴ § 9 zákon č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně, v znění pozdějších předpisů

3 ORGANIZAČNÍ STRUKTURA

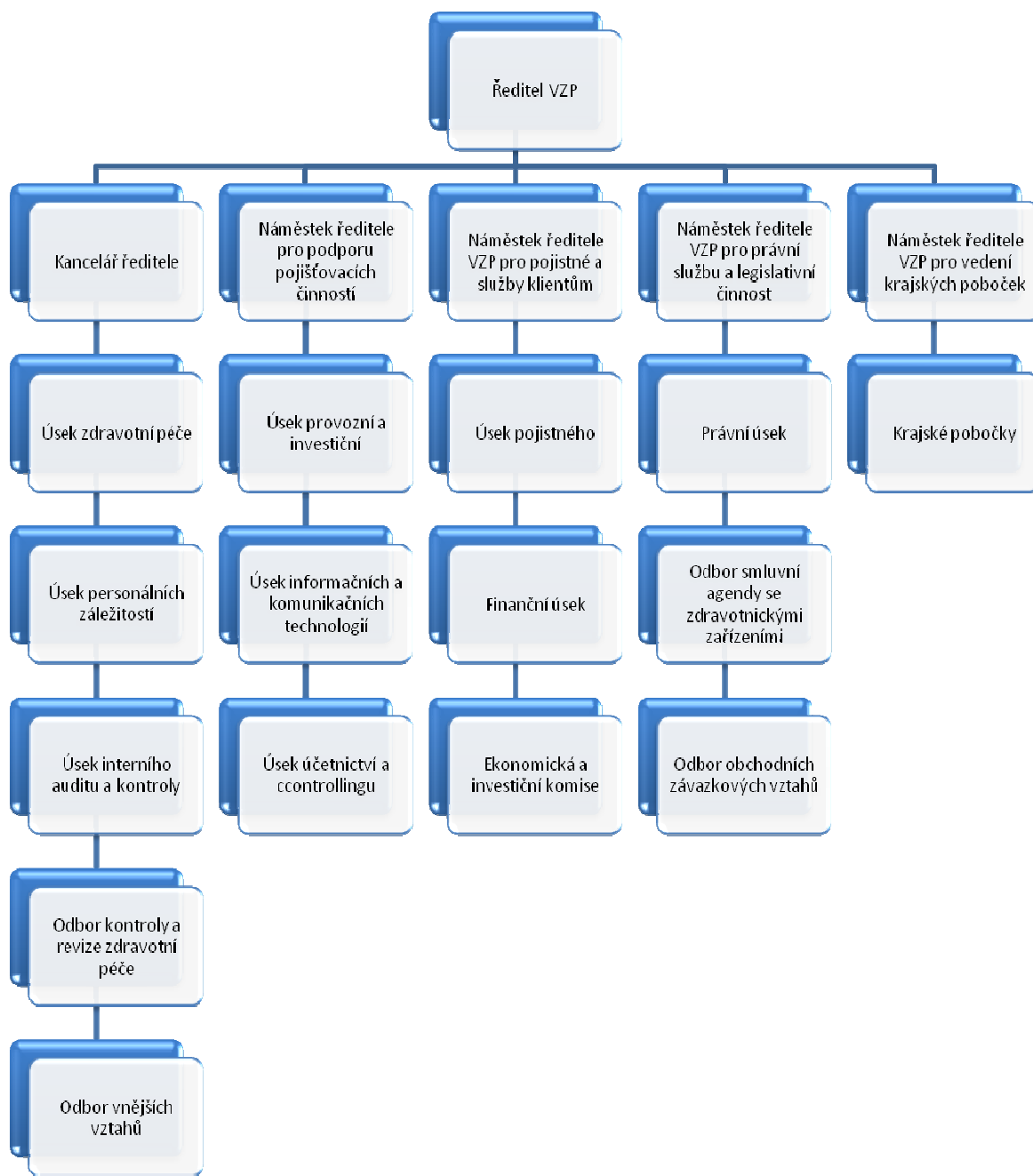
Organizační strukturu a postavení jednotlivých organizačních složek podrobně upravuje organizační řád VZP.

Organizační strukturu VZP tvoří:

- **ústředí**, které zajišťuje řídicí, organizační, koncepční a metodickou činnost při plnění veřejného zdravotního pojištění. Dále pak zabezpečuje součinnost s orgány státní a veřejné správy a s ostatními zdravotními pojišťovnami,
- **krajské pobočky**, které provádějí jménem VZP veřejné zdravotní pojištění na území příslušného kraje,
- **územní pracoviště**, která také provádějí jménem VZP veřejné zdravotní pojištění na území příslušného kraje,
- **úřadovny**, úřední místa okresních pojišťoven, které přibližují služby VZP k pojištěncům, zaměstnavatelům a poskytovatelům zdravotní péče.

V čele VZP stojí ředitel VZP, který je statutárním orgánem VZP a jedná jejím jménem. Ředitele VZP volí a odvolává na návrh vlády Poslanecká sněmovna.

Organizační strukturu a fungování Ústředí si můžeme představit na tomto schématu:

Obrázek č. 1 – Organizační struktura Ústředí

Zdroj- *Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR za rok 2007*. Prague : B.I.G., 2008. 143 s.
 Dostupný z WWW: <http://www.vzp.cz/cms/internet/cz/Vseobecne/O-nas/Vyrocni-zpravy-VZP-CR/vyrocni_zprava_2007.pdf>.

Dále si vymezíme si činnosti vybraných úseků Ústředí.

Právní úsek zajišťuje řešení právních otázek a problematik.

Úsek interního auditu a kontroly připravuje a provádí interní audit ve VZP, včetně vypracování zprávy o auditu a sepsání příslušných doporučení. Audit dále vyhodnocuje rizika a řídicí mechanismy, sleduje realizaci přijatých opatření a zajišťuje konzultační činnosti.

Úsek kontroly a revize zpracovává koncepční materiály z oblasti metodik kontrolních a revizních činností, vytváří interní pokyny pro zajištění jednotlivých postupů kontrolních a revizních činností. Hlavním úkolem je kontrola, prozkoumávání a oprava činností VZP.

Rozsáhlé a náročné analytické, statistické a metodické rozbory, na základě kterých Ústředí sjednocuje a zkvalitňuje činnost má na starost **úsek účetnictví a controllingu**.

Úsek personálních záležitostí nabírá nové zaměstnance a má na starost získávání a výběr zaměstnanců a vedení personální agendy. Při své činnosti spolupracuje s Úřadem práce a dalšími institucemi.

Úsek informačních a komunikačních technologií instaluje a spravuje koncové stanice uživatelů PC, tiskáren a dalších technologických zařízení ICT. Dále má na starost správu uživatelských účtů a přístupových práv aplikací. Zálohuje, archivuje a obnovuje data, identifikuje a analyzuje bezpečnostní události.

Odbor vnějších vztahů provádí soustavné a profesionální informování o VZP, které vede ke stabilizaci počtu pojištěnců, naplňování cílů, koncepce a strategie ZP v oblasti marketingu, propagace a vztahů s veřejností.

Ekonomická a investiční komise je zodpovědná za fungování procesů, plnění plánů a cílů. Zpracovává návrhy rozpočtu ve všech požadovaných oblastech a fondech. Vede účetnictví podle vnitřních předpisů a pravidel VZP. Provádí řádné a mimořádné inventury majetku a závazků, bankovní i pokladní operace a vedení bankovních kont i pokladen.

Úsek interní komunikace má na starost komunikaci ve vedení a řízení lidí. Interní komunikace se prolíná s personální prací, marketingem a dennodenní manažerskou praxí.

3.1 Pojišťovna VZP, a.s.

Pojišťovna VZP, a.s. (dále PVZP) vznikla jako dceřiná společnost VZP dne 16. 1. 2004. Vznik společnosti úzce souvisí s novelou zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví, v platném znění, kde byla v § 3 odst. 2 zrušena možnost provozovat pojišťovací činnost

jinými právníckými osobami dle zvláštního předpisu a omezila tento rozsah pouze na akciové společnosti nebo družstva. Tyto změny nabyly účinnosti dnem 1. 1. 2004.

Na základě této skutečnosti nebyla VZP oprávněna nadále vykonávat pojišťovací činnost provozovatele smluvního (soukromého) zdravotního pojištění.

PVZP provozuje cestovní pojištění, zdravotní pojištění cizinců a zdravotní pojištění VZP.

- **Cestovní pojištění** chrání klienty při jejich cestách i během pobytu v zahraničí před riziky spojenými s cestováním. Základem je pojištění léčebných výloh, které lze rozšířit o další pojištění, jako je pojištění úrazu, zavazadel a odpovědnosti za škodu. Nově si můžete uzavřít také pojištění zpoždění letu, únosu letadla, pojištění nevyužití dovolené či pojištění zpoždění zavazadel.
- **Zdravotní pojištění cizinců**, osob, které nejsou účastníky veřejného zdravotního pojištění České republiky si mohou sjednat Zdravotní pojištění cizinců pro případ neodkladné péče či Zdravotní pojištění cizinců pro případ komplexní péče.
- **Zdravotní připojištění VZP**, které kompenzuje finanční ztrátu pojištěné osoby v případech pracovní neschopnosti nebo hospitalizace, která byla způsobena onemocněním nebo úrazem.

Na základě smlouvy uzavřené mezi VZP a PVZP je prováděna spolupráce zejména při uzavírání smluv pro výše uvedené druhy pojištění.

Zprostředkovatelská činnost pro dceřinou společnost PVZP je sjednána v souladu s § 23 odst. 7 zákona č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů, v platném znění. Činnost je sjednána v ceně, která by byla dohodnuta i mezi nezávislými osobami v běžných obchodních vztazích za stejných nebo podobných podmínek.

4 ANALÝZA HOSPODAŘENÍ VZP

V této části se budeme věnovat analýze hospodaření VZP v letech 2002-2007. Na základě grafů a tabulek si představíme, jak VZP funguje a jak využívá finanční prostředky. Nejdříve si vymezíme fondy VZP a poté se už dostaneme k samotnému vývoji hospodaření v jednotlivých letech.

VZP hospodaří s vlastním majetkem a se svěřeným majetkem. Majetek, se kterým hospodaří, nemůže být předmětem konkursu ani vyrovnání.

Hospodaření je zobrazováno podle jednotlivých činností, které VZP provozuje. Základní činností VZP je provádění veřejného zdravotního pojištění, doplňkem je provádění smluvního pojištění a připojištění.

4.1 Fondy VZP

VZP hospodaří prostřednictvím účetně oddělených fondů⁵, kterými jsou:

- Základní fond zdravotního pojištění,
- Provozní fond,
- Fond reprodukce majetku,
- Sociální fond,
- Rezervní fond,

a dále prostřednictvím fondů a činností, které zákon umožňuje, tj.

- Fond prevence,
- Ostatní zdaňovaná činnost.

Každý fond zachycuje hospodaření jiné činnosti VZP, aby vše bylo přehledné a nedocházelo ke ztrátám finančních prostředků. Fondy jsou sledovány dvěma způsoby a to z pohledu tvorby a čerpání, který zobrazuje hospodářské činnosti v jejich časové souslednosti, a z finančního pohledu, který zobrazuje skutečné pohyby finančních prostředků na bankovních účtech a v pokladnách.

⁵ § 7 zákon č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně, ve znění pozdějších předpisů

Činnost jednotlivých fondů si teď podrobněji vymežeme.

Základní fond zdravotního pojištění zachycuje hospodaření klíčové činnosti VZP. Příjmovou stranu tvoří příjmy z výběru a přerozdělení pojistného, výdajová strana fondu je tvořena úhradami zdravotní péče. Základní fond dále zobrazuje převody ostatním fondům. Výsledek fondu je rozhodující pro hodnocení výsledků celkového hospodaření VZP, protože tento fond zachycuje hospodaření systému veřejného zdravotního pojištění, tj. hlavní činnost VZP.

Zdrojem **provozního fondu** VZP je přiděl ze základního fondu maximálně do výše ročního limitu, dar určený dárce na posílení provozního fondu nebo výnos z prodeje investičního majetku atd. Z provozního fondu se čerpají prostředky na úhrady provozních výdajů VZP související s veřejným zdravotním pojištěním, na úhrady úroků z úvěrů použitých na vyrovnání záporného zůstatku na účtu provozního fondu nebo úhrady pokut, penále.

Fond reprodukce majetku je využíván na pořízení dlouhodobého hmotného i nehmotného majetku. Finanční prostředky fondu reprodukce investičního majetku jsou využívány podle dlouhodobých plánů pořízení hmotného a nehmotného majetku na konkrétní akce. Prioritu má výstavba a zabezpečení Základního informačního systému Pojišťovny. Zbývající investiční prostředky jsou většinou plánovány na rekonstrukci a dostavby budov pro základní umístění okresních pojišťoven, na splátky úvěrů, a také na obnovu a pořízení technických zařízení investičního charakteru, jakými jsou např. motorová vozidla, telefonní ústředny, kancelářská technika, kopírovací stroje apod.

Sociální fond se používá ve prospěch zaměstnanců VZP k zabezpečení kulturních, sociálních a ostatních potřeb. Zdrojem sociálního fondu jsou základní přiděl ve výši maximálně 2 % z ročního objemu nákladů zúčtovaných na mzdy a náhrady mzdy, které byly účtovány s provozním fondem, přiděl ze zisku po zdanění, splátky z půjček zaměstnanců a ostatní příjmy.

Stěžejní část **rezervního fondu** tvoří přiděly z pojistného, které jsou vytvořeny převodem části zůstatku základního fondu zdravotního pojištění. Výše rezervního fondu činí 1,5 % průměrných ročních výdajů základního fondu zdravotního pojištění VZP za bezprostředně předcházející tři kalendářní roky. Nejvýše 30 % finančních prostředků rezervního fondu může VZP použít k nákupu státních cenných papírů, cenných papírů se státní zárukou, cenných papírů vydávaných obcemi, veřejně obchodovatelných dluhopisů vydaných

obchodními společnostmi a přijatých k obchodování na burze cenných papírů, veřejně obchodovatelných akcií a podílových listů přijatých k obchodování na burze cenných papírů a pokladničních poukázek České národní banky. Pokladniční poukázky České národní banky i cenné papíry zůstávají součástí rezervního fondu. VZP používá rezervní fond ke krytí schodků základního fondu a ke krytí zdravotní péče, pokud se vyskytnou hromadná onemocnění a přírodní katastrofy nebo když dojde k významnému poklesu výběru pojistného, které Pojišťovna nezavinila. V takovém případě může výše rezervního fondu klesnout v průběhu kalendářního roku pod minimální výši.⁶

Z **fondu prevence** se hradí zdravotní péče s prokazatelným preventivním, diagnostickým nebo léčebným efektem, je-li poskytována pojištěncům v souvislosti s jejich existujícím nebo hrozícím onemocněním. Tato zdravotní péče je hrazena z veřejného zdravotního pojištění podle zvláštního právního předpisu. Prostředky fondu prevence lze využít také k realizaci preventivních zdravotnických programů sloužících k odhalování závažných onemocnění, na podporu rehabilitačně rekondičních aktivit vedoucích k prokazatelnému zlepšení zdravotního stavu účastníků a dále na podporu projektů podporujících zvýšení kvality zdravotní péče, zdravý způsob života a zdraví pojištěnců. Zdrojem fondu jsou finanční prostředky z podílu na výsledku hospodaření po zdanění stanovující statutárními orgány z činností, které VZP provádí nad rámec zdravotního pojištění. VZP může přidělit do fondu prevence výnosy z pokut, přírážek k pojistnému a penále, které byly přijaty v průběhu kalendářního roku. Tyto příděly do fondu prevence lze v průběhu kalendářního roku provádět zálohově tak, aby jejich celková výše za kalendářní rok nepřekročila 0,3 % celkového objemu příjmů pojistného po přerozdělení provedeném podle zákona o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění.

4.2 Analýza příjmů a výdajů VZP

V této části popíšeme vývoj hospodaření VZP v letech 2002-2007 a porovnáme vývoj základních ukazatelů, jak se vyvíjely v jednotlivých letech. Pro lepší názornost jsou data uvedena v tabulkách, a vybraná jsou znázorněna i pomocí grafického aparátu.

⁶ § 7 odst. 1 písm. b) zákona č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně, ve znění pozdějších předpisů

4.2.1 Vývoj hospodaření v roce 2002

Pro rok 2002 VZP plánovala dosažení vyrovnané hospodářské bilance, avšak bez finanční rezervy, která by dostatečně pokrývala měsíční a sezónní výkyvy mezi příjmy a spotřebou výdajů. Počet pojištěných osob se v tomto roce snížil o 220 970 osob, tj. o 3,1 % a dále se prohloubil a zvýšil podíl zdravotních rizik, která vyžadují poskytování nákladné zdravotní péče - dopad obou skutečností byl na výslednou hospodářskou bilanci viditelný.

Tabulka č. 1 – Počet pojištěnců VZP v roce 2002

	Rok 2001	Rok 2002	Index 02/01
Pojištěnci k poslednímu dni období	7 177 318	6 956 348	0,97
Průměrný počet pojištěnců	7 249 981	7 045 953	0,97
Počet pojištěnců do 60 let	5 527 105	5 479 837	0,99
Počet pojištěnců od 60 let	1 722 876	1 566 116	0,91

Zdroj – *Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2002* [online]. Praha : 2003 [cit. 2009-07-16]. Dostupný z WWW: <http://www.vzp.cz/cms/internet/cz/Vseobecne/O-nas/Vyrocnizpravy-VZP-CR/VZP_2002.pdf>.

Díky kombinaci vyššího poklesu pojištěnců s horším než předpokládaným makroekonomickým vývojem se v roce 2002 výběr pojistného na veřejné zdravotní pojištění snížil.

Tabulka č. 2 – Příjem pojistného z veřejného zdravotního pojištění v roce 2002

	Rok 2001 skut. (v tis. Kč)	Rok 2002 ZPP (v tis. Kč)	Rok 2002 skut. (v tis. Kč)	Index skut. 02/01	Index skut. 02/ ZPP 02
Od zaměstnavatelů	58 755 506	60 577 250	58 847 500	1,00	0,97
Od OSVČ	5 553 664	4 612 305	6 148 863	1,11	1,33
Od ostatních plátců (OBZP)	n.z.	797 445	n.z.	n.z.	n.z.
Neidentifikovatelné platby od různých typů plátců	n.z.	n.z.	n.z.	n.z.	n.z.
Příjmy celkem	64 309 170	65 987 000	64 996 363	1,01	0,98

Zdroj- *Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2002* [online]. Praha : 2003 [cit. 2009-07-16]. Dostupný z WWW: <http://www.vzp.cz/cms/internet/cz/Vseobecne/O-nas/Vyrocnizpravy-VZP-CR/VZP_2002.pdf>.

Naopak čerpání ZFZP stoupl o 9 % a bylo o 3,3 mld. Kč vyšší, než jak ZPP pro tento rok.

Tabulka č. 3 – Tvorba a čerpání v roce 2002

	Rok 2001 skut. (v tis. Kč)	Rok 2002 ZPP (v tis. Kč)	Rok 2002 skut. (v tis. Kč)	Index skut. 02/01	Index skut. 02/ ZPP 02
Počáteční zůstatek	8 273 235	9 788 498	11 610 826	1,40	1,19
Tvorba celkem	96 634 834	101 466 000	101 964 266	1,06	1,00
Pojistné z veřejného zdr. pojištění	64 328 454	67 967 000	68 773 546	1,07	1,01
Zúčtování se zvláštním účtem	28 929 444	30 758 000	29 966 901	1,04	0,97
Penále, pokuty a přirážky	2 721 058	2 510 000	2 445 723	0,90	0,97
Náhrady škod	182 101	192 000	241 388	1,33	1,26
Úroky získané hospodařením ze ZFZP	40 343	28 000	31 931	0,54	0,78
Ostatní výnosy	605	n.z.	115	0,19	n.z.
Převody z jiných fondů	432 492	1000	501 377	1,16	501,49
Předpis úhrady od zahraniční pojišťovny	337	10 000	3 285	9,74	0,33
Čerpání celkem	93 297 243	97 756 500	101 640 356	1,09	1,04
Náklady na zdr. péči	89 492 369	93 867 000	97 209 169	1,09	1,04
Ostatní poplatky (bankovní poplatky)	62 465	73 500	91 738	1,47	1,25
Úroky z úvěrů	n.z.	n.z.	n.z.	n.z.	n.z.
Převod do jiných fondů	3 572 689	3 745 000	3 957 388	1,11	1,06
Odpis dlužného pojistného	169 383	61 000	378 776	2,24	6,21
Předpis vyúčtování zdr. péče fakturované pojišťovnám za cizince	337	10 000	3 285	9,75	0,33
Konečný zůstatek	11 610 826	13 497 988	11 934 736	1,03	0,88

Zdroj- *Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2002* [online]. Praha : 2003 [cit. 2009-07-16].

Dostupný z WWW: <http://www.vzp.cz/cms/internet/cz/Vseobecne/O-nas/Vyrocnizpravy-VZP-CR/VZP_2002.pdf>.

Rozhodující podíl na navýšení celkového čerpání fondu měly náklady na zdravotní péči, na jejich překročení a růstu se podílely všechny segmenty zdravotní péče – vzrostly náklady na péči poskytovanou ambulantními zdravotnickými zařízeními o 10 %, náklady na ústavní péči se zvýšily o 9 % atd. V přepočtu na jednoho pojištěnce činily náklady na zdravotní péči celkem 13 795 Kč. Kvůli neplánovanému růstu čerpání finančních prostředků v jednotlivých segmentech nemohla být realizována zdravotní politika VZP, která se zaměřuje na změnu soudobých trendů v poskytování zdravotní péče.

Tabulka č. 4 – Náklady na zdravotní péči podle jednotlivých segmentů v roce 2002

	Rok 2001 skutečnost (v tis. Kč)	Rok 2002 ZPP (v tis. Kč)	Rok 2002 skutečnost (v tis. Kč)	Index skut. 02/01	Index skut. 02/ ZPP 02
I. Náklady na zdravotní péči	89 492 369	93 867 000	97 209 169	1,09	1,04
1. Náklady na ambulantní péči	18 703 238	19 581 000	20 500 786	1,10	1,05
-stomatologie	5 061 856	5 047 000	5 248 084	1,04	1,04
-péče praktických lékařů	4 359 227	4 943 000	4 679 782	1,07	0,95
-gynekologie	n.z.	n.z.	n.z.	n.z.	n.z.
-rehabilitace	707 042	n.z.	789 543	1,12	n.z.
-diagnostika	2 615 263	n.z.	3 059 322	1,17	n.z.
-domácí zdravotní péče	412 673	n.z.	499 120	1,21	n.z.
-specializovaná zdravotní péči	5 547 177	n.z.	6 110 774	1,10	n.z.
2. Náklady na ústavní péči	44 817 953	47 918 000	48 637 882	1,09	1,02
-nemocnice	39 805 154	n.z.	42 543 221	1,07	n.z.
-odborné léčebné ústavy	2 672 555	n.z.	2 943 133	1,10	n.z.
-léčebny dlouhodobě nemocných	2 340 244	n.z.	2 384 778	1,02	n.z.
-ošetřovatelská lůžka	n.z.	n.z.	435 723	n.z.	n.z.
3. Náklady na lázeňskou péči	1 816 809	1 939 000	1 930 417	1,06	0,99
4. Náklady na péči v ozdravovnách	60 884	62 000	62 965	1,03	1,02
5. Náklady na dopravu	951 386	965 000	983 389	1,03	1,02
6. Náklady na zdravotnickou záchrannou službu	571 496	551 000	625 581	1,09	1,14
7. Náklady na léky vydané na recepty	19 198 453	19 310 000	20 635 142	1,07	1,07
8. Náklady na zdravotnické prostředky vydané na poukazy	2 587 549	2 708 000	2 797 807	1,08	1,03
9. Náklady na léčení v zahraničí	6 555	20 000	18 474	2,81	0,92
10. Ostatní náklady na zdr. péči	778 046	813 000	1 016 726	1,31	1,25
II. Náklady na zdr. péči z jiných fondů	318 993	365 000	339 247	1,06	0,93
III. Náklady celkem	89 811 362	94 232 000	97 548 416	1,09	1,04

Zdroj - *Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2002* [online]. Praha : 2003 [cit. 2009-07-16].

Dostupný z WWW: <http://www.vzp.cz/cms/internet/cz/Vseobecne/O-nas/Vyrocní-zpravy-VZP-CR/VZP_2002.pdf>.

Nepříznivý vývoj nákladů kladl tlak na výdajovou stranu bilance a jejich narůstající vliv se projevoval v průběhu roku neuhrazenými závazky po lhůtě splatnosti, které postupně rostly. Konečný zůstatek závazků VZP po lhůtě splatnosti činil k 31. 12. 2002 cca 2,5 mil. Kč.

Tabulka č. 5 – Závazky a pohledávky v roce 2002

	Rok 2001 skutečnost (v tis. Kč)	Rok 2002 ZPP (v tis. Kč)	Rok 2002 skutečnost (v tis. Kč)	Index skut. 02/01	Index skut. 02/ ZPP 02
Závazky celkem	10 020 268	14 417 000	14 366 037	1,43	0,99
v tom:					
Vůči ZZ ve lhůtě splatnosti	9 077 548	11 417 000	10 672 191	1,16	0,93
Vůči ZZ po lhůtě splatnosti	0	0	2 545 881	0	0
Ostatní závazky po lhůtě splatnosti	942 720	3 000 000	1 147 965	1,22	0,38
Ostatní závazky ve lhůtě splatnosti	n.z.	n.z.	0	n.z.	n.z.
Pohledávky celkem	21 339 821	24 854 732	26 709 710	1,25	1,07
v tom:					
Pohledávky za plátcí pojistného ve lhůtě splatnosti	6 051 223	6 500 000	6 799 568	1,12	1,05
Pohledávky za plátcí pojistného po lhůtě splatnosti	13 145 700	17 192 000	17 565 203	1,34	1,02
Pohledávky za ZZ ve lhůtě splatnosti	1 130 938	20 000	1 150 781	1,02	57,6
Pohledávky za ZZ po lhůtě splatnosti	n.z.	n.z.	n.z.	n.z.	n.z.
Ostatní pohledávky ve lhůtě splatnosti	909 228	860 000	1 000 787	1,10	1,16
Ostatní pohledávky po lhůtě splatnosti	102 732	102 732	102 371	0,99	0,99

Zdroj- *Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2002* [online]. Praha : 2003 [cit. 2009-07-16]. Dostupný z WWW: <http://www.vzp.cz/cms/internet/cz/Vseobecne/O-nas/Vyrocní-zpravy-VZP-CR/VZP_2002.pdf>.

Hospodaření VZP bylo v roce 2002 deficitní, hlavní příčinou je skutečnost, že jednorázový prodej pohledávek v roce 2001 sice vyrovnal dosažený deficit, ale růst příjmů a čerpání fondu byly odlišné a způsobovaly nežádoucí vývoj, přičemž na 80 % čerpání fondu měla VZP malý nebo žádný vliv. VZP podle ZPP chtěla dosáhnout vyrovnané bilance. Optimistické předpoklady se ale nepotvrdily. Předpokládaný zisk měl být ve výši 3 709 000 tis. Kč, na konci roku dosáhl pouze 323 910 tis. Kč.

Mezi příčiny nepříznivého hospodářského vývoje se řadily jednak vývoj makroekonomického prostředí, zásahy státní správy do rozhodování o nastavení cen zdravotní péče nebo nedostatečný systém náhrady rizik vyššího čerpání zdravotní péče, kterým byl zatížen pojistný kmen VZP. Tyto skutečnosti vedly ke ztrátě možnosti, při které mohla VZP čelit ostré konkurenci ostatních zdravotních pojišťoven. Možné řešení špatného nastavení náhrad rizik bylo podle VZP v rukou státní správy.

4.2.2 Vývoj hospodaření v roce 2003

Pro tento rok byl ZPP sestavován jako přebytkový, tj. z kladného výsledku hospodaření měla být hrazena ztráta, která vznikla v předcházejícím roce, a tím měly být odstraněny závazky po lhůtě splatnosti.

Počet pojištěnců VZP na konci roku 2003 činil 6 801 230 osob a byl o 24 230 osob vyšší, než jak předpokládal ZPP. Nicméně tento počet představuje pokles oproti roku 2002.

Tabulka č. 6 – Počet pojištěnců VZP v roce 2003

	Rok 2002	Rok 2003	Index 03/02
Pojištěnci k poslednímu dni období	6 956 348	6 801 230	0,98
Průměrný počet pojištěnců	7 045 953	6 853 747	0,97
Počet pojištěnců do 60 let	5 479 837	5 296 395	0,97
Počet pojištěnců od 60 let	1 566 116	1 557 352	0,99

Zdroj- *Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2003* [online]. Praha : 2004 [cit. 2009-07-16]. Dostupný z WWW: <http://www.vzp.cz/cms/internet/cz/Vseobecne/O-nas/Vyrocnizpravy-VZP-CR/VZP_2003.pdf>.

Výrazně se snížil počet pojištěnců, za které je plátcem stát, a to mělo vliv na příjem z pojistného na veřejné zdravotní pojištění.

Tabulka č. 7 – Příjem pojistného z veřejného zdravotního pojištění v roce 2003

	Rok 2002 skut. (v tis. Kč)	Rok 2003 ZPP (v tis. Kč)	Rok 2003 skut. (v tis. Kč)	Index skut. 03/02	Index skut. 03/ ZPP 03
Od zaměstnavatelů	58 847 500	61 207 000	60 935 558	1,03	0,99
Od OSVČ	6 148 863	5 171 000	6 510 974	1,06	1,26
Od ostatních plátců (OBZP)	n.z.	924 000	n.z.	n.z.	n.z.
Neidentifikovatelné platby od různých typů plátců	n.z.	n.z.	n.z.	n.z.	n.z.
Příjmy celkem	64 996 363	67 302 000	67 446 532	1,04	1,00

Zdroj- *Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2003* [online]. Praha : 2004 [cit. 2009-07-16]. Dostupný z WWW: <http://www.vzp.cz/cms/internet/cz/Vseobecne/O-nas/Vyrocnizpravy-VZP-CR/VZP_2003.pdf>.

Na nižších příjmech z pojistného se i nadále podílela vyšší nezaměstnanost, která se na konci roku vyšplhala na 10,3 %. Nezaměstnanost u pojištěnců VZP dosáhla vyšší úrovně ve srovnání s průměrem České republiky, který činil 9,9 %, což bylo dáno také rozložením pojistného kmene mezi zdravotními pojišťovnami.

Čerpání Základního fondu zdravotního pojištění naproti tomu dosáhlo tempa růstu 3 %, přepočteno na pojištěnce 6 %. Nebylo tak dosaženo cíle v oblasti nákladů na zdravotní péči, což vedlo k tomu, že po celý rok 2003 se VZP potýkala s finančními důsledky, které vyplývají z nepříznivé struktury pojistného kmene získané v minulých letech.

Tabulka č. 8 – Tvorba a čerpání v roce 2003

	Rok 2002 skut. (v tis. Kč)	Rok 2003 ZPP (v tis. Kč)	Rok 2003 skut. (v tis. Kč)	Index skut. 02/03	Index skut. 03/ ZPP 03
Počáteční zůstatek	11 610 826	10 737 843	11 934 736	1,03	1,11
Tvorba celkem	101 964 266	105 113 136	104 639 474	1,03	1,00
Pojistné z veřejného zdr. pojištění	68 773 546	69 321 000	69 155 577	1,01	1,00
Zúčtování se zvláštním účtem	29 966 901	32 393 000	31 567 009	1,05	0,97
Penále, pokuty a přírážky	2 445 723	3 143 000	3 246 595	1,33	1,03
Náhrady škod	241 388	225 136	324 114	1,34	1,44
Úroky získané hospodařením ze ZFZP	31 931	20 000	4 008	1,13	0,20
Ostatní výnosy	115	0	18	0,16	0
Převody z jiných fondů	501 377	1 000	322 315	0,64	322,32
Předpis úhrady od zahraniční pojišťovny	3 285	10 000	19 808	6,03	1,98
Čerpání celkem	101 640 356	98 440 280	104 664 778	1,03	1,06
Věcné dávky zdr. péče	97 209 169	94 417 000	100 032 415	1,03	1,06
Ostatní poplatky (bankovní poplatky)	91 738	78 580	90 663	0,99	1,15
Úroky z úvěrů	n.z.	n.z.	n.z.	n.z.	n.z.
Převod do jiných fondů	3 957 388	3 701 700	3 737 195	0,94	1,01
Odpis dlužného pojistného	378 776	233 000	784 697	2,07	3,37
Předpis vyúčtování zdr. péče fakturované pojišťovnám za cizince	3 285	10 000	19 808	6,03	1,98
Konečný zůstatek	11 934 736	17 410 699	11 909 432	1,00	0,68

Zdroj- *Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2003* [online]. Praha : 2004 [cit. 2009-07-16]. Dostupný z WWW: <http://www.vzp.cz/cms/internet/cz/Vseobecne/O-nas/Vyrocní-zpravy-VZP-CR/VZP_2003.pdf>.

Na růstu nákladů se podílely všechny segmenty zdravotní péče nerovnoměrně. K velkému navýšení došlo u nákladů na ambulantní péči, které se zvyšovaly rychleji než náklady na lůžkovou péči, což představuje přesun do méně nákladné péče. Vyšší nárůst nákladů u praktických lékařů byl dán menším než plánovaným úbytkem pojištěnců a dále pozitivním trendem v nárůstu preventivních prohlídek. Výrazný nárůst nákladů na rehabilitační péči je dán hlavně zvyšujícími se nároky na péči o starší pacienty.

Tabulka č. 9 – Náklady na zdravotní péči podle jednotlivých segmentů v roce 2003

	Rok 2002 skutečnost (v tis. Kč)	Rok 2003 ZPP (v tis. Kč)	Rok 2003 skutečnost (v tis. Kč)	Index skut. 03/02	Index skut. 03/ ZPP 03
I. Náklady na zdravotní péči ZFZP	97 209 169	94 417 000	100 032 415	1,03	1,06
1. Náklady na ambulantní péči	20 500 786	19 417 000	21 813 991	1,06	1,09
-stomatologie	5 248 084	5 236 000	5 320 558	1,01	1,02
-péče praktických lékařů	4 679 782	4 823 000	4 949 415	1,06	1,03
-gynekologie	n.z.	n.z.	n.z.	n.z.	n.z.
-rehabilitace	789 543	n.z.	891 225	1,13	n.z.
-diagnostika	3 059 322	n.z.	3 417 665	1,12	n.z.
-domácí zdravotní péče	499 120	n.z.	579 777	1,16	n.z.
-specializovaná zdravotní péči	6 110 774	n.z.	6 655 321	1,09	n.z.
2. Náklady na ústavní péči	48 637 882	47 358 000	48 601 584	1,00	1,03
-nemocnice	42 543 221	n.z.	42 254 584	0,99	n.z.
-odborné léčebné ústavy	2 943 133	n.z.	3 203 194	1,09	n.z.
-léčebny dlouhodobě nemocných	2 384 778	n.z.	2 607 478	1,09	n.z.
-ošetřovatelská lůžka	435 723	n.z.	505 055	1,16	n.z.
3. Náklady na lázeňskou péči	1 930 417	1 797 000	2 049 091	1,06	1,14
4. Náklady na péči v ozdravovnách	62 965	57 000	55 967	0,89	0,98
5. Náklady na dopravu	983 389	938 000	1 008 079	1,03	1,07
6. Náklady na zdravotnickou záchrannou službu	625 581	587 000	468 147	0,75	0,80
7. Náklady na léky vydané na recepty	20 635 142	19 969 000	21 937 035	1,06	1,10
8. Náklady na zdravotnické prostředky vydané na poukazy	2 797 807	2 729 000	294 216	1,05	1,08
9. Náklady na léčení v zahraničí	18 474	9 000	21 678	1,17	2,41
10. Ostatní náklady na zdr. péči	1 016 726	996 000	1 134 818	1,12	1,14
II. Náklady na zdr. péči z jiných fondů	339 247	373 000	428 815	1,26	1,15
III. Náklady celkem	97 548 416	94 790 000	100 461 230	1,03	1,06

Zdroj- *Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2003* [online]. Praha : 2004 [cit. 2009-07-16]. Dostupný z WWW: <http://www.vzp.cz/cms/internet/cz/Vseobecne/O-nas/Vyrocní-zpravy-VZP-CR/VZP_2003.pdf>.

Z důvodů navyšování nákladů na zdravotní péči dosáhl objem neuhrazených závazků po lhůtě splatnosti vůči poskytovatelům zdravotní péče na konci října a konci listopadu až částky kolem 7 mld. Kč.

VZP na nebezpečí hrozícího deficitu upozornila v dokumentu, který zaslala Ministerstvu zdravotnictví a Vládě ČR. V tomto dokumentu VZP informovala o negativním vývoji finanční situace VZP i systému zdravotního pojištění. Vláda na informaci reagovala významným opatřením, kterým bylo postoupení pohledávek za plátci zdravotního pojištění České konsolidační agentuře (dále jen ČKA), a následně byla uvolněna záloha na postupované pohledávky ze strany ČKA ve výši cca 1,6 mld. Kč. Tato mimořádná částka umožnila, aby závazky po lhůtě splatnosti zdravotnickým zařízením (dále jen ZZ) klesly na konci roku 2003 na úroveň 5,5 mld. Kč.

Tabulka č. 10 – Závazky a pohledávky v roce 2003

	Rok 2002 skutečnost (v tis. Kč)	Rok 2003 ZPP (v tis. Kč)	Rok 2003 skutečnost (v tis. Kč)	Index skut. 03/02	Index skut. 03/ ZPP 03
Závazky celkem	14 366 037	12 788 000	18 485 691	1,29	1,46
v tom:					
Vůči ZZ ve lhůtě splatnosti	10 672 191	11 659 000	9 953 839	0,93	0,85
Vůči ZZ po lhůtě splatnosti	2 545 881	0	5 578 867	2,19	0
Ostatní závazky po lhůtě splatnosti	1 147 965	1 129 000	2 952 985	2,57	2,62
Ostatní závazky ve lhůtě splatnosti	0	n.z.	n.z.	n.z.	n.z.
Pohledávky celkem	26 709 710	30 207 732	30 167 796	1,13	1,00
v tom:					
Pohledávky za plátcí pojistného ve lhůtě splatnosti	6 799 568	5 252 000	6 710 348	0,99	0,52
Pohledávky za plátcí pojistného po lhůtě splatnosti	17 565 203	21 754 000	21 212 038	1,21	0,98
Pohledávky za ZZ ve lhůtě splatnosti	1 150 781	1 733 000	648 571	0,56	0,37
Pohledávky za ZZ po lhůtě splatnosti	n.z.	n.z.	246 894	n.z.	n.z.
Ostatní pohledávky ve lhůtě splatnosti	1 000 787	1 366 000	1 266 213	1,27	0,93
Ostatní pohledávky po lhůtě splatnosti	102 371	102 732	83 732	0,82	0,82

Zdroj - *Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2003* [online]. Praha : 2004 [cit. 2009-07-16]. Dostupný z WWW: <http://www.vzp.cz/cms/internet/cz/Vseobecne/O-nas/Vyrocní-zpravy-VZP-CR/VZP_2003.pdf>.

Podle ZPP mělo být v tomto roce dosaženo zisku ve výši 6 672 856 tis. Kč. Tento zisk měl uhradit ztrátu z roku 2002. Na konci roku ale hospodaření VZP vykazovalo ztrátu - 25 304 tis. Kč.

4.2.3 Vývoj hospodaření v roce 2004

V roce 2004 došlo v systému zdravotního pojištění i v samotné VZP k řadě změn v legislativním rámci veřejného zdravotního pojištění včetně organizačního uspořádání VZP, neboť Česká republika vstoupila do Evropské unie. Systém zdravotního pojištění a VZP musely připravit řadu opatření, aby vyhovely novým podmínkám své činnosti. VZP se na vstup do Evropské unie připravovala už dlouhou dobu, proto se podařilo zvládnout většinu administrativy spojenou se vstupem bez významných problémů.

Ze smlouvy o přistoupení České republiky k Evropské unii ztratila VZP platnost povolení k pojišťovací činnosti, kterou Ministerstvo financí vydalo dne 29. 5. 2002. Z tohoto důvodu založila VZP jako jediný akcionář společnost Pojišťovna VZP, a. s. (dále jen PVZP).

V oblasti vlastního hospodářství se VZP zaměřovala na vyrovnání finančního deficitu z minulých let. Vzhledem k tomu, že VZP nemůže sama plně ovlivňovat výši příjmů ani nákladů (jejichž vývoj je závislý na rozhodnutí vnějších institucí), nebylo jejím cílem

úplné vyrovnaní bilance vlastními silami. Přijala plno vnitřních opatření, čímž se zmírňovalo tempo růstu deficitu finanční bilance. Růst ale nezastavila, neboť jeho základní příčiny spočívaly v samotném systému zdravotního pojištění. Pro zmírnění těchto vnějších příčin navrhla následující opatření:

a) na straně nákladů na zdravotní péči

- uplatnění regulačních mechanismů jako jsou např. kontrola hospodaření okresních pojišťoven, kontrola plnění rozpočtu okresních pojišťoven atd.,
- vyvolání právního předpisu, který by zrušil souběh volného prodeje léčiv a předepisování na recepty u léčivých přípravků,

b) na straně příjmů

- prodej pohledávek VZP České konsolidační agentuře,
- odstranění odpočtu při odvodu pojistného zaměstnavatelem u osob, za které je zároveň plátcem pojistného,
- legislativní změny v platbách pojistného u OSVČ a OBZP,
- zavedení 100% přerozdělení, včetně přerozdělení nákladů na zdravotní péči.

Některá z těchto opatření na straně příjmů byla v průběhu roku 2004 přijata, jejich působení bylo ale tak pomalé, že výsledek hospodaření v roce 2004 neovlivnilo. Již na konci roku vláda rozhodla o postoupení pohledávek za plátcem pojistného. Celková částka takto postoupených pohledávek činila v případě VZP 2 356 182 tis. Kč, přičemž již na konci roku 2003 byla poskytnuta záloha ve výši 1 649 400 tis. Kč, v srpnu bylo doplaceno 706 782 tis. Kč. Tyto finanční prostředky byly ihned použity na splacení nejstarších závazků vůči zdravotnickým zařízením po lhůtě splatnosti. Další významné legislativní opatření, které se VZP podařilo prosadit, byl postupný přechod na nový způsob přerozdělování pojistného, nazývaný „stoprocentní přerozdělování“, který by měl plně ovlivňovat finanční pozici VZP až do roku 2007. V průběhu roku 2004 byla také završena snaha VZP změnit nespravedlivý systém přerozdělování pojistného mezi zdravotními pojišťovnami tak, aby byla omezena motivace zdravotních pojišťoven konkurovat si výhodnou skladbou pojištěnců ať už z příjmového nebo nákladového hlediska.

Počet pojištěnců na konci roku 2004 činil 6 680 790 osob a byl tak o 19 210 osob nižší, než jak předpokládal Dodatek ke ZPP za rok 2004.

Tabulka č. 11 – Počet pojištěnců VZP v roce 2004

	Rok 2003	Rok 2004	Index 04/03
Pojištěnci k poslednímu dni období	6 801 230	6 680 790	0,98
Průměrný počet pojištěnců	6 853 747	6 728 495	0,98
Počet pojištěnců do 60 let	5 296 395	5 173 413	0,97
Počet pojištěnců od 60 let	1 557 352	1 555 082	0,99

Zdroj- *Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2004* [online]. Praha : 2005 [cit. 2009-07-16]. Dostupný z WWW: <http://www.vzp.cz/cms/internet/cz/Vseobecne/O-nas/Vyrocnizpravy-VZP-CR/VZP_2004.pdf>.

V roce 2004 bylo vybráno od zaměstnavatelů pojistné ve výši 65, 423 mld. Kč, což je navýšení o 7 % oproti roku 2003, celková částka vybraná od samoplátců (OSVČ a OBZP) dosáhla částky 7, 633 mld. Kč a to znamená meziroční nárůst o 17,6 %. Zvýšení je způsobeno hlavně výraznou zákonnou úpravou vyměřovacího základu u OSVČ a zvýšením minimální mzdy od 1. ledna 2004.

Tabulka č. 12 – Příjem pojistného z veřejného zdravotního pojištění v roce 2004

	Rok 2003 skut. (v tis. Kč)	Rok 2004 ZPP (v tis. Kč)	Rok 2004 skut. (v tis. Kč)	Index skut. 04/03	Index skut. 04/ ZPP 04
Od zaměstnavatelů	60 935 558	65 494 558	65 423 434	1,07	0,99
Od OSVČ	6 510 974	6 508 000	7 632 926	1,17	1,17
Od ostatních plátců (OBZP)	n.z.	1 143 000	n.z.	n.z.	n.z.
Neidentifikovatelné platby od různých typů plátců	n.z.	n.z.	n.z.	n.z.	n.z.
Příjmy celkem	67 446 532	73 145 558	73 056 360	1,08	0,99

Zdroj- *Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2004* [online]. Praha : 2005 [cit. 2009-07-16]. Dostupný z WWW: <http://www.vzp.cz/cms/internet/cz/Vseobecne/O-nas/Vyrocnizpravy-VZP-CR/VZP_2004.pdf>.

V oblasti vývoje příjmů a nákladů na zdravotní péči dosáhla VZP podobných výsledků jako v předcházejících letech.

Tabulka č. 13 – Tvorba a čerpání v roce 2004

	Rok 2003 skut. (v tis. Kč)	Rok 2004 ZPP (v tis. Kč)	Rok 2004 skut. (v tis. Kč)	Index skut. 04/03	Index skut. 04/ ZPP 04
Počáteční zůstatek	11 934 736	11 909 432	11 909 432	1,00	1,00
Tvorba celkem	104 639 474	109 593 847	110 838 006	1,06	1,06
Pojistné z veřejného zdr. pojištění	69 155 577	72 825 325	74 078 220	1,07	1,02
Zúčtování se zvláštním účtem	31 567 009	32 038 002	32 057 133	1,02	1,00
Penále, pokuty a přirážky	3 246 595	4 229 735	4 247 201	1,31	1,00
Náhrady škod	324 114	381 958	333 315	1,03	0,87
Úroky získané hospodařením ze ZFZP	4 008	4 761	5 256	1,31	1,10
Ostatní výnosy	18	44	133	7,39	3,02
Převody z jiných fondů	322 315	38 627	38 627	0,12	1,00
Pohledávky za zahraniční pojišťovnou	n.z.	75 395	78 121	n.z.	1,04
Čerpání celkem	104 664 778	112 231 333	113 408 674	1,08	1,01
Náklady na zdr. péči	100 032 415	105 282 135	107 048 720	1,07	1,02
Ostatní poplatky (bankovní poplatky)	90 663	100 244	119 082	1,31	1,19
Úroky z úvěrů	n.z.	n.z.	n.z.	n.z.	n.z.
Převod do jiných fondů	3 737 195	5 443 455	5 428 213	1,45	1,00
Odpis dlužného pojistného	784 697	1 329 104	734 224	0,94	0,55
Závazky za poskytnutí zdr. péče tuzemským ZZ za cizince	n.z.	75 395	78 121	n.z.	1,04
Konečný zůstatek	11 909 432	9 271 946	9 338 764	0,78	1,01

Zdroj- *Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2004* [online]. Praha : 2005 [cit. 2009-07-16]. Dostupný z WWW: <http://www.vzp.cz/cms/internet/cz/Vseobecne/O-nas/Vyrocnizpravy-VZP-CR/VZP_2004.pdf>.

Podle ZPP měly náklady na zdravotní péči růst minimálně v důsledku uplatnění regulací. Od tohoto záměru bylo upuštěno a jiná opatření proti růstu nákladů uplatněna nebyla. Náklady na zdravotní péči proto vzrostly o 7 %. Na této skutečnosti se podílely všechny složky nákladů, největšího tempa růstu dosáhly náklady na léky a léčivé prostředky o 10 %, náklady na lůžkovou péči (o 6 %).

Tabulka č. 14 – Náklady na zdravotní péči podle jednotlivých segmentů v roce 2004

	Rok 2003 skutečnost (v tis. Kč)	Rok 2004 ZPP (v tis. Kč)	Rok 2004 skutečnost (v tis. Kč)	Index skut. 04/03	Index skut. 04/ ZPP 04
I. Náklady na zdr. péči ZFZP	100 032 415	105 282 135	107 048 720	1,07	1,02
1. Náklady na ambulantní péči	21 813 991	23 269 081	23 012 287	1,05	0,99
-stomatologie	5 320 558	5 585 544	5 457 405	1,03	0,98
-péče praktických lékařů	4 949 415	4 950 517	4 891 565	0,99	0,99
-gynekologie	n.z.	n.z.	n.z.	n.z.	n.z.
-rehabilitace	891 225	951 521	932 221	1,05	0,98
-diagnostika	3 417 665	3 903 559	3 823 989	1,12	0,98
-domácí zdravotní péče	579 777	667 435	663 230	1,14	0,99
-specializovaná zdravotní péči	6 655 321	7 210 505	7 243 877	1,09	1,00
2. Náklady na ústavní péči	48 601 584	50 230 863	51 740 190	1,06	1,03
-nemocnice	42 254 584	43 635 226	45 238 929	1,07	1,04
-odborné léčebné ústavy	3 203 194	3 365 825	3 331 032	1,04	0,99
-léčebny dlouhodobě nemocných	2 607 478	2 705 119	2 674 443	1,03	0,99
-ošetřovatelská lůžka	505 055	524 693	495 786	0,98	0,94
3. Náklady na lázeňskou péči	2 049 091	2 089 946	2 033 112	0,99	0,97
4. Náklady na péči v ozdravovnách	55 967	50 974	52 676	0,94	1,03
5. Náklady na dopravu	1 008 079	1 005 478	992 075	0,98	0,99
6. Náklady na zdravotnickou záchrannou službu	468 147	574 962	666 996	1,42	1,16
7. Náklady na léky vydané na recepty	21 937 035	23 636 071	24 070 559	1,10	1,02
8. Náklady na zdravotnické prostředky vydané na poukazy	294 216	3 124 138	3 126 038	10,6	1,00
9. Náklady na léčení v zahraničí	21 678	73 500	21 168	0,98	0,29
10. Ostatní náklady na zdr. péči	1 134 818	1 227 122	1 333 619	1,18	1,09
II. Náklady na zdr. péči z jiných fondů	428 815	420 239	387 344	0,90	0,92
III. Náklady celkem	100 461 230	105 702 374	107 436 069	1,07	1,02

Zdroj- *Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2004* [online]. Praha : 2005 [cit. 2009-07-16]. Dostupný z WWW: <http://www.vzp.cz/cms/internet/cz/Vseobecne/O-nas/Vyrocní-zpravy-VZP-CR/VZP_2004.pdf>.

Konečným výsledkem je zvýšení závazků po lhůtě splatnosti vůči poskytovatelům zdravotní péče o cca 4 mld. Kč. Konečný stav závazků po lhůtě splatnosti činil ke konci roku 9,3 mld. Kč.

Tabulka č. 15 – Závazky a pohledávky v roce 2004

	Rok 2003 skutečnost (v tis. Kč)	Rok 2004 ZPP (v tis. Kč)	Rok 2004 skutečnost (v tis. Kč)	Index skut. 04/03	Index skut.04/ ZPP 04
Závazky celkem	18 485 691	21 716 000	21 613 944	1,17	1,00
v tom:					
Vůči ZZ ve lhůtě splatnosti	9 953 839	11 943 000	11 064 583	1,11	0,93
Vůči ZZ po lhůtě splatnosti	5 578 867	8 463 000	9 292 758	1,67	1,10
Ostatní závazky po lhůtě splatnosti	2 952 985	1 130 000	1 256 603	0,46	1,10
Ostatní závazky ve lhůtě splatnosti	n.z.	n.z.	n.z.	n.z.	n.z.
Pohledávky celkem	30 167 796	31 964 732	32 436 812	1,08	1,01
v tom:					
Pohledávky za plátcí pojistného ve lhůtě splatnosti	6 710 348	7 046 000	8 277 811	1,23	1,17
Pohledávky za plátcí pojistného po lhůtě splatnosti	21 212 038	22 980 000	22 028 039	1,04	0,96
Pohledávky za ZZ ve lhůtě splatnosti	648 571	642 000	647 681	0,99	1,01
Pohledávky za ZZ po lhůtě splatnosti	246 894	300 000	246 894	1,00	0,82
Ostatní pohledávky ve lhůtě splatnosti	1 266 213	913 000	1 152 655	0,91	1,26
Ostatní pohledávky po lhůtě splatnosti	83 732	83 732	83 732	1,00	1,00

Zdroj- *Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2004* [online]. Praha : 2005 [cit. 2009-07-16]. Dostupný z WWW: <http://www.vzp.cz/cms/internet/cz/Vseobecne/O-nas/Vyrocní-zpravy-VZP-CR/VZP_2004.pdf>.

V roce 2004 bylo hospodaření VZP plánováno jako ztrátové. Předpokládaná ztráta podle ZPP měla dosáhnout výše 2 637 486 tis. Kč. Ve skutečnosti celková ztráta této výše nedosáhla a byla o 67 mil. Kč nižší, než byl původní předpoklad.

4.2.4 Vývoj hospodaření v roce 2005

Hlavním cílem VZP v roce 2005 bylo zastavit růst závazků po lhůtě splatnosti vůči zdravotnickým zařízením. Tohoto cíle mělo být dosaženo zejména snižováním tempa úbytku pojištěnců, výběrem nejlepšího z portfolia pojištěnců a důsledným vymáháním pohledávek na straně příjmů. V roce 2005 začala působit řada vnějších opatření, která ovlivňovala hospodaření VZP a která byla legislativně upravena v předchozím roce. Od ledna 2005 začal probíhat dvouletý postupný přechod od „starého“ způsobu přerozdělování na nové přerozdělování na základě indexů nákladovosti skupin pojištěnců podle věku a pohlaví.

VZP počítala v roce 2005 s poklesem průměrného počtu pojištěnců oproti roku 2004 o cca 90 tis. osob a s tím, že k poněkud rychlejšímu úbytku pojištěnců dojde zřejmě ve skupině osob zaměstnaných a k pomalejšímu úbytku ve skupině osob, že které hradí pojistné stát. Ve skutečnosti byl průměrný počet pojištěnců o 20 235 osob vyšší, co dokazuje,

že se podařilo snižovat počet pojištěnců. Zlepšení se projevovalo po celý rok, výjimkou bylo 4. čtvrtletí, kdy po vyhlášení nucené správy došlo k znatelnému úbytku pojištěnců.

Tabulka č. 16 – Počet pojištěnců VZP v roce 2005

	Rok 2004	Rok 2005	Index 05/04
Pojištěnci k poslednímu dni období	6 680 790	6 617 714	0,99
Průměrný počet pojištěnců	6 728 495	6 651 725	0,98
Počet pojištěnců do 60 let	5 173 413	5 810 602	1,12
Počet pojištěnců od 60 let	1 555 082	841 123	0,54

Zdroj- *Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2005* [online]. Praha : 2006 [cit. 2009-07-16]. Dostupný z WWW: <http://www.vzp.cz/cms/internet/cz/Vseobecne/O-nas/Vyrocnizpravy-VZP-CR/Web_VZ_VZP_05.pdf>.

Celkové příjmy vzrostly oproti roku 2004 o 7,8 %, tj. cca 8,4 mld. Kč a dosáhly tak částky 114,5 mld. Kč. Základními příčinami tohoto nárůstu bylo postoupení pohledávek VZP ČKA v částce převyšující 3 mld. Kč, zvýšením vyměřovacího základu státu z 3 520 Kč v roce 2004 na 3 556 Kč v roce 2005, změna přerozdělovacího mechanismu, u kterého v roce 2005 probíhalo první přechodné období, a také zákonná úprava vyměřovacího základu u OSVČ a zvýšením minimální mzdy od ledna 2005. Díky navyšování příjmů ZFZP a také zákonnými úpravami došlo k růstu příjmů z pojistného téměř o 6 %.

Tabulka č. 17 – Příjem pojistného z veřejného zdravotního pojištění v roce 2005

	Rok 2004 skut. (v tis. Kč)	Rok 2005 ZPP (v tis. Kč)	Rok 2005 skut. (v tis. Kč)	Index skut. 05/04	Index skut. 05/ ZPP 05
Od zaměstnavatelů	65 423 434	68 655 000	69 517 320	1,06	1,01
Od OSVČ	7 632 926	7 057 000	6 866 417	0,90	0,97
Od ostatních plátců (OBZP)	n.z.	1 197 000	1 211 720	n.z.	1,01
Neidentifikovatelné platby od různých typů plátců	n.z.	n.z.	-17 077	n.z.	n.z.
Příjmy celkem	73 056 360	76 909 000	77 578 380	1,06	1,01

Zdroj- *Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2005* [online]. Praha : 2006 [cit. 2009-07-16]. Dostupný z WWW: <http://www.vzp.cz/cms/internet/cz/Vseobecne/O-nas/Vyrocnizpravy-VZP-CR/Web_VZ_VZP_05.pdf>.

Celkové čerpání vzrostlo oproti roku 2004 o 3,3 %, tj. o cca 1,65 mld. Kč a činilo celkem 117,2 mld. Kč.

Tabulka č. 18 – Tvorba a čerpání v roce 2005

	Rok 2004 skut. (v tis. Kč)	Rok 2005 ZPP (v tis. Kč)	Rok 2005 skut. (v tis. Kč)	Index skut. 05/04	Index skut. 05/ ZPP 05
Počáteční zůstatek	11 909 432	9 271 946	9 338 764	0,78	1,01
Tvorba celkem	110 838 006	119 820 350	116 881 182	1,05	0,98
Pojistné z veřejného zdr. pojištění	74 078 220	78 833 000	77 958 695	1,05	0,99
Zúčtování se zvláštním účtem	32 057 133	35 683 000	33 492 370	1,04	0,94
Penále, pokuty a přírážky	4 247 201	4 653 000	4 637 304	1,09	1,00
Náhrady škod	333 315	497 000	307 276	0,92	0,62
Úroky získané hospodařením ze ZFZP	5 256	5 350	2 551	0,48	0,48
Ostatní výnosy	133	n.z.	576	4,3	n.z.
Převody z jiných fondů	38 627	1 000	307 695	7,97	307,70
Pohledávky za zahraniční pojišťovnou	78 121	150 000	174 714	2,24	1,16
Čerpání celkem	113 408 674	115 537 291	117 190 576	1,03	1,01
Závazky za zdr. péči	107 048 720	108 612 000	111 327 032	1,04	1,02
Ostatní poplatky (bankovní poplatky)	119 082	105 000	137 785	1,16	1,31
Úroky z úvěrů	n.z.	n.z.	n.z.	n.z.	n.z.
Převod do jiných fondů	5 428 213	4 287 291	4 278 677	0,78	1,00
Odpis dlužného pojistného	734 224	2 383 000	1 272 268	1,73	0,53
Závazky za poskytnutí zdr. péče tuzemským ZZ za cizince	78 121	150 000	174 808	2,24	1,17
Konečný zůstatek	9 338 764	13 555 005	9 029 370	0,97	0,67

Zdroj- *Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2005* [online]. Praha : 2006 [cit. 2009-07-16].
Dostupný z WWW: <http://www.vzp.cz/cms/internet/cz/Vseobecne/O-nas/Vyrocní-zpravy-VZP-CR/Web_VZ_VZP_05.pdf>.

Zvýšené čerpání základního fondu zdravotního pojištění bylo způsobeno růstem nákladů na zdravotní péči o 4 %, tj. o 4,3 mld. Kč.

Tabulka č. 19 – Náklady na zdravotní péči podle jednotlivých segmentů v roce 2005

	Rok 2004 skutečnost (v tis. Kč)	Rok 2005 ZPP (v tis. Kč)	Rok 2005 skutečnost (v tis. Kč)	Index skut. 05/04	Index skut. 05/ ZPP 05
I. Náklady na zdr. péči ze ZFZP	107 048 720	108 612 000	111 327 032	1,04	1,02
1. Náklady na ambulanci péči	23 012 287	23 688 000	23 813 046	1,03	1,01
-stomatologie	5 457 405	5 585 000	5 424 764	0,99	0,97
-péče praktických lékařů	4 891 565	4 950 000	4 912 579	1,00	0,99
-gynekologie	n.z.	n.z.	n.z.	n.z.	n.z.
-rehabilitace	932 221	952 000	955 910	1,03	1,00
-diagnostika	3 823 989	4 059 000	4 140 079	1,08	1,02
-domácí zdravotní péče	663 230	717 000	707 104	1,07	0,99
-specializovaná zdravotní péči	7 243 877	7 425 000	7 672 610	1,06	1,03
2. Náklady na ústavní péči	51 740 190	50 715 000	54 340 766	1,05	1,07
-nemocnice	45 238 929	44 035 000	47 518 987	1,05	1,08
-odborné léčebné ústavy	3 331 032	3 450 000	3 427 432	1,03	0,99
-léčebny dlouhodobě nemocných	2 674 443	2 705 000	2 788 386	1,04	1,03
-ošetřovatelská lůžka	495 786	525 000	605 961	1,22	1,15
3. Náklady na lázeňskou péči	2 033 112	2 040 000	1 928 093	0,95	0,95
4. Náklady na péči v ozdravných	52 676	48 000	42 340	0,80	0,88
5. Náklady na dopravu	992 075	1 007 000	978 097	0,99	0,97
6. Náklady na zdravotnickou záchrannou službu	666 996	735 000	622 625	0,93	0,85
7. Náklady na léky vydané na recepty	24 070 559	25 479 000	24 737 355	1,03	0,97
8. Náklady na zdravotnické prostředky vydané na poukazy	3 126 038	3 330 000	3 316 204	1,06	1,00
9. Náklady na léčení v zahraničí	21 168	170 000	42 476	2,01	0,25
10. Ostatní náklady na zdr. péči	1 333 619	1 400 000	1 506 030	1,13	1,08
II. Náklady na zdr. péči z jiných fondů	387 344	382 800	409 868	1,06	1,07
III. Náklady celkem	107 436 069	108 994 800	111 736 900	1,04	1,03

Zdroj- *Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2005* [online]. Praha : 2006 [cit. 2009-07-16].
Dostupný z WWW: <http://www.vzp.cz/cms/internet/cz/Vseobecne/O-nas/Vyrocnizpravy-VZP-CR/Web_VZ_VZP_05.pdf>.

Na rozdíl od roku 2004 byl v roce 2005 ZPP stanoven jako přebytkový. Předpokládaný zisk měl být podle plánu 4 283 059 tis. Kč. Skutečnost však byla zcela odlišná a hospodaření VZP nakonec skončilo ztrátou ve výši -309 394 tis. Kč. Došlo zde k nadhodnocení příjmů VZP a k podhodnocení výdajů. Tento deficit se projevil jako meziroční zvýšení závazků po lhůtě splatnosti vůči zdravotnickým zařízením na stav 10,613 mld. Kč. Tento nárůst je způsoben nepříznivým vývojem nákladů na zdravotní péči, i přes navýšení příjmů dochází k nárůstu závazků.

Tabulka č. 20 – Závazky a pohledávky v roce 2005

	Rok 2004 skutečnost (v tis. Kč)	Rok 2005 ZPP (v tis. Kč)	Rok 2005 skutečnost (v tis. Kč)	Index skut. 05/04	Index skut.05/ ZPP 05
Závazky celkem	21 613 944	20 984 000	22 585 106	1,04	1,08
v tom:					
Vůči ZZ ve lhůtě splatnosti	11 064 583	12 320 000	11 271 491	1,02	0,91
Vůči ZZ po lhůtě splatnosti	9 292 758	7 289 000	10 613 010	1,14	1,46
Ostatní závazky po lhůtě splatnosti	1 256 603	1 375 000	700 605	0,56	0,51
Ostatní závazky ve lhůtě splatnosti	n.z.	n.z.	n.z.	n.z.	n.z.
Pohledávky celkem	32 436 812	38 072 732	33 708 575	1,04	0,89
v tom:					
Pohledávky za plátcí pojistného ve lhůtě splatnosti	8 277 811	7 652 000	7 663 563	0,92	1,00
Pohledávky za plátcí pojistného po lhůtě splatnosti	22 028 039	28 415 000	23 874 030	1,08	0,84
Pohledávky za ZZ ve lhůtě splatnosti	647 681	663 000	1 100 972	1,69	1,66
Pohledávky za ZZ po lhůtě splatnosti	246 894	300 000	330 162	1,34	1,10
Ostatní pohledávky ve lhůtě splatnosti	1 152 655	959 000	656 116	0,57	0,68
Ostatní pohledávky po lhůtě splatnosti	83 732	83 732	83 732	1,00	1,00

Zdroj- *Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2005* [online]. Praha : 2006 [cit. 2009-07-16]. Dostupný z WWW: <http://www.vzp.cz/cms/internet/cz/Vseobecne/O-nas/Vyrocní-zpravy-VZP-CR/Web_VZ_VZP_05.pdf>.

Tomuto navýšení nezabránilo ani mimořádné příjmy z ČKA ve výši 3 021 mil. Kč, které byly použity na úhrady zdravotní péče do konce roku 2005. Důvodem tohoto stavu bylo především meziroční navýšení nákladů na zdravotní péči, které, tak jako v minulosti, nebylo pokryto odpovídajícím podílem příjmů po přerozdělování.

4.2.5 Vývoj hospodaření v roce 2006

Činnost VZP v roce 2006 zásadním způsobem ovlivnila nucená správa, která byla ve VZP zavedena na základě rozhodnutí Ministerstva zdravotnictví ze dne 10. listopadu 2005. Nucená správa trvala do 3. května 2006. Souběžně s tím, od 15. listopadu 2005 do 4. května 2006, provedlo Ministerstvo zdravotnictví v součinnosti s Ministerstvem financí veřejnoprávní kontrolu. Ve stejném období také vyšetřovací komise Poslanecké sněmovny zavedla kontrolu hospodaření VZP. Počínaje listopadem 2005 zahájily orgány Policie ČR šetření ve věcech některých projektů, programů a úkonů VZP, které byly realizovány v minulých letech.

V roce 2006 počítala VZP s poklesem průměrného počtu pojištěnců o 95 tis. osob s tím, že k poněkud rychlejšímu úbytku dojde ve skupině osob zaměstnaných a k pomalejšímu úbytku ve skupině osob, za něž je plátcem pojistného stát. Ve skutečnosti počet pojištěnců poklesl o 64 tis. osob. K úbytku pojištěnců došlo vlivem pokračujících závazků po lhůtě splatnosti, omezení možností čerpání z fondu prevence i dalších nepříznivých okolností.

Tabulka č. 21 – Počet pojištěnců VZP v roce 2006

	Rok 2005	Rok 2006	Index 06/05
Pojištěnci k poslednímu dni období	6 617 714	6 567 687	0,99
Průměrný počet pojištěnců	6 651 725	6 576 805	0,99
Počet pojištěnců do 60 let	5 810 602	5 001 517	0,86
Počet pojištěnců od 60 let	841 123	1 575 828	1,87

Zdroj- *Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2006* [online]. Praha : 2007 [cit. 2009-07-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.vzp.cz/cms/internet/cz/Vseobecne/O-nas/Vyrocní-zpravy-VZP-CR/vyrocní-zprava-2006.pdf>>.

Příčinami dobrého hospodaření byl především růst příjmů z pojistného, které meziročně vzrostly o 3,767 mil. Kč, tj. o 9 % oproti roku 2005, výdaje VZP vzrostly o necelé 3 mld. Kč, tj. o něco více než 2%.

Tabulka č. 22 – Příjem pojistného z veřejného zdravotního pojištění v roce 2006

	Rok 2005 skut. (v tis. Kč)	Rok 2006 ZPP (v tis. Kč)	Rok 2006 skut. (v tis. Kč)	Index skut. 06/05	Index skut. 06/ ZPP 06
Od zaměstnavatelů	69 517 320	71 879 000	72 915 785	1,05	1,01
Od OSVČ	6 866 417	7 410 835	6 985 114	1,01	0,94
Od ostatních plátců (OBZP)	1 211 720	1 475 165	1 445 795	1,19	0,98
Neidentifikovatelné platby od různých typů plátců	-17 077	n.z.	-1 134	0,06	n.z.
Příjmy celkem	77 578 380	80 765 000	81 345 560	1,09	1,01

Zdroj- *Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2006* [online]. Praha : 2007 [cit. 2009-07-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.vzp.cz/cms/internet/cz/Vseobecne/O-nas/Vyrocní-zpravy-VZP-CR/vyrocní-zprava-2006.pdf>>.

Příčinami výrazného nárůstu příjmů bylo především zvýšení plateb státu za jeho pojištěnce, tj. důchodce, děti, studenty a nezaměstnané. Platba za tyto pojištěnce byla v první čtvrtletí roku 2006 navýšena dokonce třikrát, cílem bylo oddlužit systém veřejného zdravotního pojištění.

Další příčinou bylo zavedení tzv. stoprocentního přerozdělení příjmů mezi pojišťovnami, což znamená, že se mezi pojišťovny přerozděluje všechno vybrané pojistné, a to podle počtu pojištěnců, jejich věkové struktury a pohlaví, nákladových indexů a také počtu zvláště nákladových pojištěnců. Na tuto změnu VZP dlouho čekala, neboť má oproti ostatním pojišťovnám více starších a nemocných klientů. Dále na zvýšení příjmů a výběru pojistného měla také vliv výkonnost české ekonomiky, snižování zaměstnanosti a růst mezd. V neposlední řadě ke zvýšení příjmů VZP vedlo i důsledné ekonomické řízení a mimořádný důraz na plnění rozpočtu jednotlivých krajských pojišťoven. Vedení VZP má na zlepšení hospodaření zásluhu z jedné třetiny, zbývající dvě třetiny jsou důsledkem zvýšení plateb za státní pojištěnce, stoprocentního přerozdělování a výkonnosti české ekonomiky.

Celková tvorba VZP dosáhla v roce 2006 výše 130 243 mil. Kč, tj. nárůst o 11,4 % a byl tedy splněn ZPP 2006, který předpokládal celkovou tvorbu ve výši 129 734 mil. Kč. Položka „převod do jiných fondů“ byla plánována v celkové výši 453 mil. Kč, skutečná výše je 822,6 mil. Kč. Důvodem je převod 30 mil. do rezervního fondu a dosažení úspory ve výši 791,6 mil. Kč.

Tabulka č. 23 – Tvorba a čerpání v roce 2006

	Rok 2005 skut. (v tis. Kč)	Rok 2006 ZPP (v tis. Kč)	Rok 2006 skut. (v tis. Kč)	Index skut. 06/05	Index skut. 06/ ZPP 06
Počáteční zůstatek	9 338 764	9 029 370	9 029 370	0,97	1,00
Tvorba celkem	116 881 182	129 734 965	130 243 344	1,11	1,00
Pojistné z veřejného zdr. pojištění	77 958 695	82 381 000	82 818 030	1,06	1,01
Zúčtování se zvláštním účtem	33 492 370	41 492 000	41 775 865	1,25	1,01
Penále, pokuty a přírázky	4 637 304	4 869 000	4 179 508	0,90	0,86
Náhrady škod	307 276	347 000	337 760	1,10	0,97
Úroky získané hospodařením ze ZFZP	2 551	2 000	1 821	0,71	0,91
Ostatní výnosy	576	n.z.	100 396	174,3	n.z.
Převody z jiných fondů	307 695	453 965	822 598	2,76	1,81
Pohledávky za zahraniční pojišťovnou	174 714	190 000	207 366	1,19	1,09
Čerpání celkem	117 190 576	123 387 604	119 796 890	1,02	0,97
Závazky za zdr. péči	111 327 032	117 339 433	113 800 875	1,02	0,97
Ostatní poplatky (bankovní poplatky)	137 785	141 935	138 432	1,01	0,96
Úroky z úvěrů	n.z.	n.z.	n.z.	n.z.	n.z.
Převod do jiných fondů	4 278 677	4 316 741	4 374 838	1,02	1,01
Odpis dlužného pojistného	1 272 268	1 399 495	1 285 769	1,01	0,92
Závazky za poskytnutí zdr. péče tuzemským ZZ za cizince	174 808	190 000	196 963	1,13	1,04
Konečný zůstatek	9 029 370	15 376 731	19 475 824	2,16	1,27

Zdroj- *Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2006* [online]. Praha : 2007 [cit. 2009-07-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.vzp.cz/cms/internet/cz/Vseobecne/O-nas/Vyrocnizpravy-VZP-CR/vyrocnizprava-2006.pdf>>.

Náklady na zdravotní péči dosáhly výše 113,9 mld. Kč, což je téměř o 3 % méně, než jak předpokládal ZPP pro tento rok. K úspoře nákladů došlo především v nákladech na ambulantní péči (o 3 %) - to bylo způsobeno zejména tím, že v řadě segmentů poklesl objem poskytované péče pojištěncům VZP. Pouze u praktických lékařů došlo k navýšení o 2 %, neboť byla přijata nová vyhláška č. 550/2005 Sb., která výrazně změnila celý systém úhrad výkonů. K velké úspoře naopak došlo u rehabilitační péče o 11 % - to je dáno skutečností, že tato péče byla předepisujícími lékaři z obavy před regulacemi výrazně omezena.

Tabulka č. 24 – Náklady na zdravotní péči podle jednotlivých segmentů v roce 2006

	Rok 2005 skutečnost (v tis. Kč)	Rok 2006 ZPP (v tis. Kč)	Rok 2006 skutečnost (v tis. Kč)	Index skut. 06/05	Index skut. 06/ ZPP 06
I. Náklady na zdravotní péči ZFZP	111 327 032	117 339 433	113 800 875	1,02	0,97
1. Náklady na ambulantní péči	23 813 046	25 090 000	24 440 011	1,03	0,97
-stomatologie	5 424 764	5 588 000	5 283 861	0,97	0,96
-péče praktických lékařů	4 912 579	5 073 000	5 174 150	1,05	1,02
-gynekologie	n.z.	n.z.	n.z.	n.z.	n.z.
-rehabilitace	955 910	999 000	885 644	0,93	0,97
-diagnostika	4 140 079	4 168 000	3 964 524	0,96	0,95
-domácí zdravotní péče	707 104	739 000	682 820	0,54	0,92
-specializovaná zdravotní péči	7 672 610	8 523 000	8 449 012	1,10	0,99
2. Náklady na ústavní péči	54 340 766	58 209 000	59 664 044	1,10	1,02
-nemocnice	47 518 987	50 750 000	52 026 462	1,09	1,03
-odborné léčebné ústavy	3 427 432	3 783 000	3 872 075	1,13	1,02
-léčebny dlouhodobě nemocných	2 788 386	3 043 000	3 005 207	1,08	0,99
-ošetřovatelská lůžka	605 961	633 000	760 300	1,25	1,20
3. Náklady na lázeňskou péči	1 928 093	1 928 093	1 679 003	0,87	0,87
4. Náklady na péči v ozdravovnách	42 340	42 340	30 075	0,71	0,71
5. Náklady na dopravu	978 097	1 021 000	937 817	0,96	0,92
6. Náklady na zdravotnickou záchrannou službu	622 625	755 000	812 505	1,30	1,08
7. Náklady na léky vydané na recepty	24 737 355	26 718 000	22 851 398	0,92	0,86
8. Náklady na zdravotnické prostředky vydané na poukazy	3 316 204	3 451 000	3 271 505	0,99	0,95
9. Náklady na léčení v zahraničí	42 476	90 000	90 285	2,13	1,00
10. Ostatní náklady na zdr. péči	1 506 030	35 000	24 232	0,02	0,69
II. Náklady na zdr. péči z jiných fondů	409 868	195 471	185 453	0,45	0,95
III. Náklady celkem	111 736 900	117 534 904	113 986 328	1,02	0,97

Zdroj- *Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2006* [online]. Praha : 2007 [cit. 2009-07-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.vzp.cz/cms/internet/cz/Vseobecne/O-nas/Vyrocní-zpravy-VZP-CR/vyrocní-zprava-2006.pdf>>.

VZP v průběhu roku 2005 současně snížila závazky po lhůtě splatnosti o 8 mld. Kč. S tímto růstem příjmů se v roce 2006 zamezilo plýtvání v nákladech na zdravotní péči při splnění financování zdravotní péče.

Tabulka č. 25 – Závazky a pohledávky v roce 2006

	Rok 2005 skutečnost (v tis. Kč)	Rok 2006 ZPP (v tis. Kč)	Rok 2006 skutečnost (v tis. Kč)	Index skut. 05/06	Index skut. 06/ ZPP 06
Závazky celkem	22 585 106	21 123 000	16 658 215	0,74	0,79
v tom:					
Vůči ZZ ve lhůtě splatnosti	11 271 491	11 880 000	12 955 395	1,15	1,09
Vůči ZZ po lhůtě splatnosti	10 613 010	8 507 000	2 427 780	0,29	0,29
Ostatní závazky po lhůtě splatnosti	700 605	736 000	1 275 040	1,82	1,73
Ostatní závazky ve lhůtě splatnosti	0	0	0	0	0
Pohledávky celkem	33 708 575	39 334 816	37 994 692	1,13	0,97
v tom:					
Pohledávky za plátcí pojistného ve lhůtě splatnosti	7 663 563	8 123 000	8 090 568	1,06	0,99
Pohledávky za plátcí pojistného po lhůtě splatnosti	23 874 030	29 409 000	26 882 101	1,13	0,91
Pohledávky za ZZ ve lhůtě splatnosti	1 100 972	700 000	832 108	0,76	1,19
Pohledávky za ZZ po lhůtě splatnosti	330 162	330 162	298 077	0,90	0,90
Ostatní pohledávky ve lhůtě splatnosti	656 116	688 922	1 808 106	2,76	2,62
Ostatní pohledávky po lhůtě splatnosti	83 732	83 732	83 732	1,00	1,00

Zdroj - *Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2006* [online]. Praha : 2007 [cit. 2009-07-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.vzp.cz/cms/internet/cz/Vseobecne/O-nas/Vyrocní-zpravy-VZP-CR/vyrocní-zprava-2006.pdf>>.

Z ekonomického hlediska byl rok 2006 velmi úspěšný, nejlepší z jeho patnáctileté historie. Předpokladem ZPP byl zisk ve výši 6 347 361 tis. Kč. Tento plán byl dodržen a díky nízkým závazkům za zdravotní péči dosáhl skutečné výše 10 446 454 tis. Kč. Hospodaření VZP v roce 2006 přispělo ke snížení nejen celkových dluhů, ale i závazků po lhůtě splatnosti vůči zdravotnickým zařízením. To se projevilo tím, že VZP v průběhu tohoto roku postupně snižovala své zpoždění v úhradách faktur.

4.2.6 Vývoj hospodaření v roce 2007

Do roku 2007 vstoupila VZP již ekonomicky stabilizovaná, byla splacena převážná část dluhů vůči zdravotnickým zařízením z minulých let. Během roku byly tyto závazky zcela vyrovnány. Postupně byly naplňovány i ostatní fondy VZP v zákonné výši, včetně naplnění rezervního fondu. Celkově bylo dosaženo kladného salda příjmů a nákladů ve výši 8 540 mil. Kč, přičemž cílem zdravotně pojistného plánu bylo dosáhnout salda ve výši 5 599 mil. Kč. Tohoto úspěchu VZP dosáhla kombinací příznivých vnějších a vnitřních faktorů. Mezi hlavní vnější příčiny se řadí vysoký růst ekonomiky ČR a makroekonomických faktorů (mzdy, nezaměstnanost). Dále s tím souvisí nižší úbytek pojištěnců VZP a jejich struktura z hlediska plateb pojistného (vyšší podíl zaměstnanců vlivem snižování míry nezaměstnanosti), udržení výše nákladů na zdravotní péči – především nižší náklady na léky na předpis. Z vnitřních faktorů se na výsledku podílela

zejména komplexní řídicí činnost orgánů a vedení VZP a aktivita pracovníků VZP. Důležitou roli sehrálo také stanovení plánu krajských poboček VZP, který motivuje krajské pobočky v optimalizaci příjmů, nákladů na zdravotní péči a počtu pojištěnců.

Počet pojištěnců byl ke konci roku 2007 ve výši 6 535 622 osob, tj. o 1 % méně oproti roku 2006. ZPP počítal s úbytkem o 45 tis. osob, ve skutečnosti byl celoroční úbytek cca 32 tis. pojištěnců. ZPP předpokládal, že i přes pokles celkového počtu pojištěnců zůstane počet pojištěnců, za které je plátcem stát, prakticky stejný jako v roce 2006. Ve skutečnosti došlo k poklesu téměř o 60 tis. osob.

Tabulka č. 26 – Počet pojištěnců VZP v roce 2007

	Rok 2006	Rok 2007	Index 06/05
Pojištěnci k poslednímu dni období	6 567 687	6 535 622	0,99
Průměrný počet pojištěnců	6 576 805	6 544 625	0,99
Počet pojištěnců do 60 let	5 001 517	4 935 713	0,98
Počet pojištěnců od 60 let	1 575 828	1 608 892	1,02

Zdroj- *Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2007* [online]. Praha : 2008 [cit. 2009-07-16]. Dostupný z WWW: <http://www.vzp.cz/cms/internet/cz/Vseobecne/O-nas/Vyrocnizpravy-VZP-CR/vyrocnizprava_2007.pdf>.

Příjmy z výběru pojistného na všeobecné zdravotní pojištění mají rozhodující podíl v příjmech VZP. V roce 2007 dosáhly výše 81,345 mld. Kč, což je téměř o 9 % více než v roce 2006. Vysoký meziroční růst souvisí s celkově vyšším růstem ekonomiky ČR – vyšším nárůstem mezd a nižší nezaměstnaností.

Tabulka č. 27 – Příjem pojistného z veřejného zdravotního pojištění v roce 2007

	Rok 2005 skut. (v tis. Kč)	Rok 2006 ZPP (v tis. Kč)	Rok 2006 skut. (v tis. Kč)	Index skut. 06/05	Index skut. 06/ ZPP 06
Od zaměstnavatelů	69 517 320	71 879 000	72 915 785	1,05	1,01
Od OSVČ	6 866 417	7 410 835	6 985 114	1,01	0,94
Od ostatních plátců (OBZP)	1 211 720	1 475 165	1 445 795	1,19	0,98
Neidentifikovatelné platby od různých typů plátců	-17 077	n.z.	-1 134	0,06	n.z.
Příjmy celkem	77 578 380	80 765 000	81 345 560	1,09	1,01

Zdroj- *Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2007* [online]. Praha : 2008 [cit. 2009-07-16]. Dostupný z WWW: <http://www.vzp.cz/cms/internet/cz/Vseobecne/O-nas/Vyrocnizpravy-VZP-CR/vyrocnizprava_2007.pdf>.

Výdaje VZP stouply oproti roku 2006 o 10,65 %, tj. o 12,756 mld. Kč. Oproti ZPP jsou tyto náklady mírně vyšší, ZPP předpokládal tyto náklady ve výši 130,933 mld. Kč. Ve výsledcích jsou zahrnuty dohadné položky ve výši 1,023 mld. Kč a rezervy ve výši 0,348 mld. Kč, které nebyly ve ZPP zahrnuty.

Tabulka č. 28 – Tvorba a čerpání v roce 2007

	Rok 2006 skut. (v tis. Kč)	Rok 2007 ZPP (v tis. Kč)	Rok 2007 skut. (v tis. Kč)	Index skut. 07/06	Index skut. 07/ ZPP 07
Počáteční zůstatek	9 029 370	15 228 193	19 475 824	2,16	1,28
Tvorba celkem	130 243 344	139 414 487	144 536 674	1,11	1,04
Pojistné z veřejného zdr. pojištění	82 818 030	87 541 000	92 155 010	1,11	1,05
Zúčtování se zvláštním účtem	41 775 865	45 938 000	45 596 954	1,09	0,99
Penále, pokuty a přírážky	4 179 508	4 900 000	6 068 083	1,45	1,24
Náhrady škod	337 760	387 000	312 435	0,93	0,81
Úroky získané hospodařením ze ZFZP	1 821	1 904	81 281	44,6	42,7
Ostatní výnosy	100 396	n.z.	40 858	0,41	n.z.
Převody z jiných fondů	822 598	320 583	32 393	0,04	0,10
Pohledávky za zahraniční pojišťovnou	207 366	326 000	227 485	1,09	0,70
Čerpání celkem	119 796 890	130 933 182	132 553 212	1,11	1,01
Závazky za zdr. péči	113 800 875	122 013 000	122 681 245	1,08	1,01
Ostatní poplatky (bankovní poplatky)	138 432	150 000	136 003	0,98	0,91
Úroky z úvěrů	n.z.	n.z.	n.z.	n.z.	n.z.
Převod do jiných fondů	4 374 838	4 964 409	5 078 903	1,16	1,02
Odpis dlužného pojistného	1 285 769	3 479 773	3 455 002	2,68	0,99
Závazky za poskytnutí zdr. péče tuzemským ZZ za cizince	196 963	326 000	227 545	1,16	0,70
Konečný zůstatek	19 475 824	23 709 498	31 459 286	1,62	1,33

Zdroj- *Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2007* [online]. Praha : 2008 [cit. 2009-07-16]. Dostupný z WWW: <http://www.vzp.cz/cms/internet/cz/Vseobecne/O-nas/Vyrocní-zpravy-VZP-CR/vyrocní_zprava_2007.pdf>.

Celkové náklady na zdravotní péči dosáhly výše 122,932 mld. Kč, tj. náklady byly vyšší téměř o 8 % oproti roku 2006 a o 0,4 % vyšší než předpokládané náklady v ZPP pro tento rok. K navýšení došlo skoro ve všech segmentech zdravotní péče, největšího nárůstu bylo dosaženo v nákladech na ústavní péči – oproti roku 2006 se náklady navýšily o 8,9 %. Na nárůstu nákladů ústavní péče oproti roku 2006 se podílely především tyto vlivy. Nárůst byl způsoben poskytnutím standardních záloh nemocnicím oproti roku o 4 %, což v celkovém úhrnu úhrad činí cca 2 080 mil. Kč. Vliv na nárůst nákladů měly dále poskytnuté zálohy nemocnicím na období leden-červenec 2007, vykazované jako zvlášť účtované léčivé přípravky (dále jen ZULP), které byly předepisovány na recepty, ale od 1. 8. 2006 byly převedeny do režimu úhrad ZULP, které nebyly součástí úhrad za rok 2006 a nebyly tedy zahrnuty v zálohách na rok 2007.

Tabulka č. 29 – Náklady na zdravotní péči podle jednotlivých segmentů v roce 2007

	Rok 2006 skutečnost (v tis. Kč)	Rok 2007 ZPP (v tis. Kč)	Rok 2007 skutečnost (v tis. Kč)	Index skut. 07/06	Index skut. 07/ ZPP 07
I. Náklady na zdravotní péči ZFZP	113 800 875	122 013 000	122 681 245	1,08	1,01
1. Náklady na ambulantní péči	24 440 011	27 167 000	27 346 618	1,12	1,01
-stomatologie	5 283 861	5 785 000	5 587 168	1,06	0,97
-péče praktických lékařů	5 174 150	5 373 000	5 407 547	1,05	1,01
-gynekologie	n.z.	1 202 000	1 421 201	n.z.	1,18
-rehabilitace	885 644	1 025 000	959 635	1,08	0,94
-diagnostika	3 964 524	4 365 000	4 084 756	1,03	0,94
-domácí zdravotní péče	682 820	765 000	792 218	1,16	1,04
-specializovaná zdravotní péči	8 449 012	8 000 000	8 543 844	1,01	1,07
2. Náklady na ústavní péči	59 664 044	61 341 000	64 986 258	1,09	1,06
-nemocnice	52 026 462	53 585 000	56 282 216	1,08	1,05
-odborné léčebné ústavy	3 872 075	3 913 000	4 267 184	1,10	1,09
-léčebny dlouhodobě nemocných	3 005 207	3 076 000	3 564 850	1,19	1,16
-ošetřovatelská lůžka	760 300	767 000	872 008	1,15	1,14
3. Náklady na lázeňskou péči	1 679 003	1 831 000	1 811 617	1,08	0,99
4. Náklady na péči v ozdravovnách	30 075	34 000	27 503	0,91	0,80
5. Náklady na dopravu	937 817	1 056 000	979 705	1,04	0,93
6. Náklady na zdravotnickou záchrannou službu	812 505	871 000	1 108 048	1,36	1,27
7. Náklady na léky vydané na recepty	22 851 398	26 049 000	22 539 429	0,97	0,87
8. Náklady na zdravotnické prostředky vydané na poukazy	3 271 505	3 519 000	3 631 619	1,11	1,03
9. Náklady na léčení v zahraničí	90 285	110 000	211 355	2,34	1,92
10. Ostatní náklady na zdr. péči	24 232	35 000	39 093	1,61	1,12
II. Náklady na zdr. péči z jiných fondů	185 453	394 800	251 650	1,36	0,64
III. Náklady celkem	113 986 328	122 407 800	122 932 895	1,08	1,00

Zdroj- *Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2007* [online]. Praha : 2008 [cit. 2009-07-16]. Dostupný z WWW: <http://www.vzp.cz/cms/internet/cz/Vseobecne/O-nas/Vyrocní-zpravy-VZP-CR/vyrocní_zprava_2007.pdf>.

Pohledávky po lhůtě splatnosti dosáhly výše 29 926 mil. Kč, jsou vyšší o 11,3% než jak v roce 2006. Což je méně, než činily průměrné nárůsty v letech 2004-2006. Tohoto výsledku bylo dosaženo i přesto, že oproti minulým rokům objem pojistného, penále, pokut a přírážek k pojistnému vzrostl rychleji. Celkové závazky VZP dosáhly v roce 2007 výše 15 045 mil. Kč a zaznamenaly tak meziroční pokles o 1 613 mil. Kč, tj. o 9,7%. Na snížení stavu závazků v roce 2007 mělo vliv uhrazení závazků vůči zdravotním zařízením po lhůtě splatnosti, které činily 2 428 mil. Kč.

Tabulka č. 30 – Závazky a pohledávky v roce 2007

	Rok 2006 skutečnost (v tis. Kč)	Rok 2007 ZPP (v tis. Kč)	Rok 2007 skutečnost (v tis. Kč)	Index skut. 07/06	Index skut. 07/ ZPP 07
Závazky celkem	16 658 215	15 562 000	15 045 230	0,90	0,97
v tom:					
Vůči ZZ ve lhůtě splatnosti	12 955 395	12 354 000	14 090 262	1,09	1,14
Vůči ZZ po lhůtě splatnosti	2 427 780	2 453 000	0	n.z.	n.z.
Ostatní závazky po lhůtě splatnosti	1 275 040	755 000	954 604	0,75	1,26
Ostatní závazky ve lhůtě splatnosti	n.z.	n.z.	n.z.	n.z.	n.z.
Pohledávky celkem	37 994 692	39 686 732	40 451 499	1,06	1,02
v tom:					
Pohledávky za plátcí pojistného ve lhůtě splatnosti	8 090 568	8 608 000	8 268 565	1,02	0,96
Pohledávky za plátcí pojistného po lhůtě splatnosti	26 882 101	29 211 000	29 925 533	1,11	1,02
Pohledávky za ZZ ve lhůtě splatnosti	832 108	760 000	627 228	0,75	0,82
Pohledávky za ZZ po lhůtě splatnosti	298 077	301 000	0	n.z.	n.z.
Ostatní pohledávky ve lhůtě splatnosti	1 808 106	723 000	1 546 441	0,86	2,14
Ostatní pohledávky po lhůtě splatnosti	83 732	83 732	83 732	1,00	1,00

Zdroj- *Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2007* [online]. Praha : 2008 [cit. 2009-07-16]. Dostupný z WWW: <http://www.vzp.cz/cms/internet/cz/Vseobecne/O-nas/Vyrocní-zpravy-VZP-CR/vyrocní_zprava_2007.pdf>.

Ve ZPP pro rok 2007 bylo hlavním záměrem snížit závazky vůči zdravotnickým zařízením po lhůtě splatnosti o 6 054 mil. Kč, tj. na úroveň 2 453 mil. Kč. Dosažení cíle bylo dáno naplněním makroekonomických prognóz, pokračující stabilizací pojistného kmene a udržení přijatelného růstu nákladů na zdravotní péči. Předpokladem ZPP byl zisk ve výši 8 481 305 tis. Kč. Ve skutečnosti bylo dosaženo kladného zisku až 11 983 462 tis. Kč.

4.2.7 Shrnutí hospodaření VZP

Vývoj příjmů i výdajů je poznamenán mnoha faktory. Na příjmy má vliv počet pojištěnců VZP a s tím související příjem z výběru pojistného z veřejného zdravotní pojištění. Výdaje jsou naopak ovlivněny výší nákladů na zdravotní péči, které se také ve sledovaných letech neustále zvyšují.

V tabulce níže si porovnáme příjmy a výdaje v jednotlivých letech 2002-2007.

Tabulka č. 31 – Tvorba a čerpání VZP v letech 2002-2007

	2002 (v tis. Kč)	2003 (v tis. Kč)	2004 (v tis. Kč)	2005 (v tis. Kč)	2006 (v tis. Kč)	2007 (v tis. Kč)
Počáteční zůstatky	11 610 826	11 934 736	11 909 432	9 338 764	9 029 370	19 475 824
Tvorba	101 964 266	104 639 474	110 838 006	116 881 182	130 243 344	144 536 674
Čerpání	101 646 356	104 664 778	113 408 674	117 190 576	119 796 890	132 553 212
Rozdíl	323 910	-25 304	-2 570 668	-309 394	10 446 454	11 983 462
Konečné zůstatky	11 934 736	11 909 432	9 338 764	9 029 370	19 475 824	31 459 286

Zdroj - VZP ČR, *Výroční zprávy Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2002-2007*, Praha 2002-2007

Z předcházející tabulky můžeme vyčíst, že nejhorší situace nastala v roce 2004, kdy příjmy byly daleko nižší než výdaje a vznikla ztráta ve výši 2 570 688 tis. Kč. V roce 2006 se situace opět stabilizuje a po třech letech jsou příjmy vyšší než výdaje, v roce 2007 má VZP zisk ve výši 11 983 286 tis. Kč.

Další z významných ukazatelů analýzy hospodaření VZP je počet pojištěnců. V následující tabulce uvidíme porovnání počtu pojištěnců v letech 2002-2007.

Tabulka č. 32 – Počet pojištěnců VZP v letech 2002-2007

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Pojištěnci k poslednímu dni období	6 956 348	6 801 230	6 680 790	6 617 714	6 567 687	6 535 622
Průměrný počet pojištěnců	7 045 953	6 853 747	6 728 495	6 651 725	6 576 805	6 544 625
Počet pojištěnců do 60 let	5 479 837	5 296 392	5 173 413	5 810 602	5 001 517	4 935 733
Počet pojištěnců od 60 let	1 566 116	1 557 355	1 555 082	841 123	1 575 828	1 608 892

Zdroj- VZP ČR, *Výroční zprávy Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2002-2007*, Praha 2002-2007

Vnitřní pohyb pojištěnců naznačuje pokračování již dlouhodobého trendu, při kterém se podíl pojištěnců VZP v nižších věkových snižuje, u vyšších věkových skupin zvyšuje, a to v porovnání se všemi pojištěnci VZP v ČR. To svědčí o celkovém stárnutí pojištěnců VZP a naznačuje snižování počtu nově narozených dětí.

Ve sledovaných letech docházelo k neustálému poklesu počtu pojištěnců- v letech 2002 až 2006 je to až o 6,4 %, např. v roce 2005 úbytek pojištěnců souvisel s uvalením nucené správy. Nejvíce se snižuje počet mladších a zdravějších pojištěnců oproti úbytkům pojištěnců vyšších věkových kategorií, které mají výrazně vyšší nároky na čerpání zdravotní péče.

Snižuje se počet pojištěnců, ale přitom počet osob samostatně výdělečně činných (dále jen OSVČ) a osob bez zdanitelných příjmů se změnil jen velice málo. Výrazně se snižuje počet osob, za které je plátcem pojistného stát, a to i přes to, že se zvýšil počet uchazečů o zaměstnání. Největší část úbytku pojištěnců, za které je plátcem stát, představují nezaopatřené děti.

Dalším důležitým ukazatelem jsou příjmy z výběru pojistného na všeobecné zdravotní pojištění.

Tabulka č. 33 – Příjem pojistného z veřejného zdravotního pojištění v letech 2002-2007

	2002 (v tis. Kč)	2003 (v tis. Kč)	2004 (v tis. Kč)	2005 (v tis. Kč)	2006 (v tis. Kč)	2007 (v tis. Kč)
Od zaměstnavatelů	58 847 500	60 935 558	65 423 434	69 517 320	72 915 785	79 424 010
Od OSVČ	6 148 863	6 510 974	7 632 926	6 866 417	6 985 114	8 253 762
Od ostatních plátců (OBZP)	n.z.	n.z.	n.z.	1 211 720	1 445 795	1 690 530
Neidentifikovatelné platby od různých typů plátců	n.z.	n.z.	n.z.	-17 077	-1 134	1 411
Příjmy celkem	64 996 363	67 446 532	73 056 360	77 578 380	81 345 560	89 369 713

Zdroj- VZP ČR, *Výroční zprávy Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2002-2007*, Praha 2002-2007

Z tabulky je zřejmé, že příjmy z pojistného u všech typů plátců každým rokem rostou, např. částka vybraného pojistného od samoplátců - OSVČ a OBZP se každým rokem zvyšuje především díky změně zákonné úpravy vyměřovacího základu u OSVČ a dále také zvyšováním minimální mzdy, která dosahovala např. od 1.1. - 31. 12. 2005 částky 7 185 Kč, od 1.1. - 31. 6. 2006 činila 7 570 Kč, od 1.7. - 31. 12. 2006 byla 7 955 Kč a od 1.1. 2007 je její výše 8000 Kč. Roční nárůst příjmů souvisí s celkově vyšším růstem ekonomiky ČR, především vyšším nárůstem mezd, nižší nezaměstnaností a lepší strukturou portfolia pojištěnců. V roce 2006 došlo k růstu příjmů díky trojímu navýšení platby pojistného za pojištěnce, za které je plátcem pojistného stát. K růstu došlo také díky novému způsobu přerozdělování pojistného mezi pojišťovnami.

Další ukazatelem jsou pohledávky a závazky VZP. Tento ukazatel je jedním z nejdůležitějších ukazatelů při hodnocení celkového hospodaření VZP. V následující tabulce uvidíme, že stav pohledávek se každým rokem zvyšuje. Největší nárůst můžeme zaznamenat především v pohledávkách za plátců pojistného po lhůtě splatnosti.

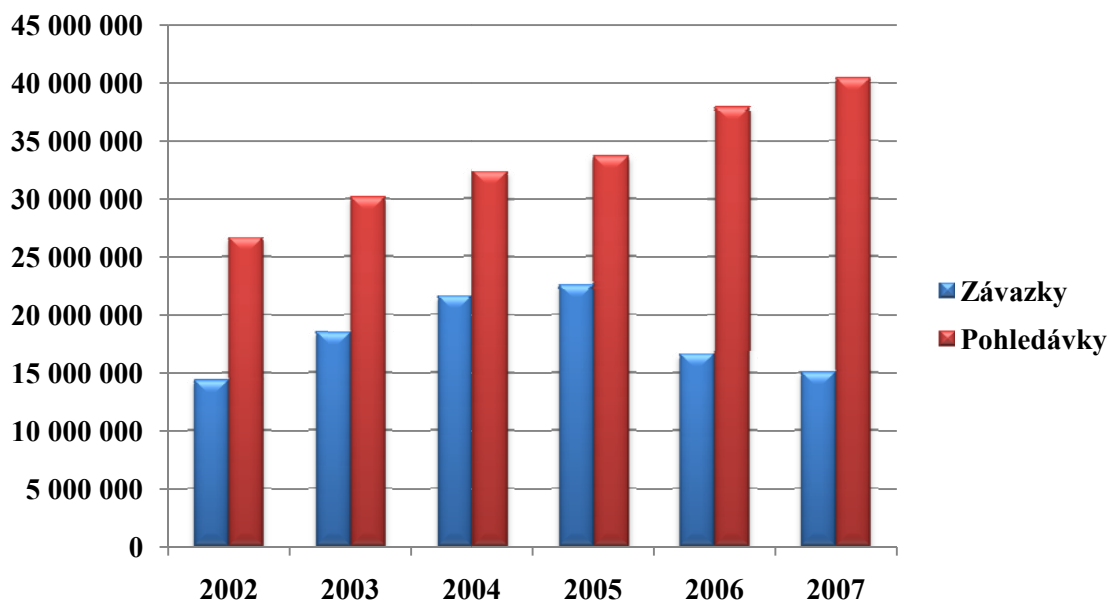
Tabulka č. 34 – Závazky a pohledávky v letech 2002-2007

	2002 (v tis. Kč)	2003 (v tis. Kč)	2004 (v tis. Kč)	2005 (v tis. Kč)	2006 (v tis. Kč)	2007 (v tis. Kč)
Závazky celkem	14 366 037	18 485 691	21 613 944	22 585 106	16 658 215	15 045 230
v tom:						
Vůči ZZ ve lhůtě splatnosti	10 672 191	9 953 839	11 064 583	11 271 491	12 955 395	14 090 626
Vůči ZZ po lhůtě splatnosti	2 545 881	5 578 867	9 292 758	10 613 010	2 427 780	0
Ostatní závazky po lhůtě splatnosti	1 147 965	2 952 985	1 256 603	700 605	1 275 040	954 604
Ostatní závazky ve lhůtě splatnosti	0	0	0	0	0	0
Pohledávky celkem	26 709 710	30 167 796	32 436 812	33 708 575	37 994 692	40 451 499
v tom:						
Pohledávky za plátcí pojistného ve lhůtě splatnosti	6 799 568	6 710 348	8 277 811	7 663 563	8 090 568	8 268 565
Pohledávky za plátcí pojistného po lhůtě splatnosti	17 565 203	21 212 038	22 028 039	23 874 030	26 882 101	29 925 533
Pohledávky za ZZ ve lhůtě splatnosti	1 150 781	648 571	647 681	1 100 972	832 108	627 228
Pohledávky za ZZ po lhůtě splatnosti	n.z.	246 894	246 894	330 162	298 077	0
Ostatní pohledávky ve lhůtě splatnosti	1 000 787	1 266 213	1 152 655	656 116	1 808 106	1 546 441
Ostatní pohledávky po lhůtě splatnosti	102 371	83 732	83 732	83 732	83 732	83 732

Zdroj - VZP ČR, *Výroční zprávy Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2002-2007*, Praha 2002-2007

Celkové závazky VZP se také každým rokem zvyšují. V roce 2006 ale vidíme veliký pokles, který je způsoben stabilizací situace pomocí nových předpisů. Na snížení závazků měl také vliv dopad legislativních změn v oblastech výběru a přerozdělování finančních prostředků.

V následujícím obrázku si znázorníme neustálý nárůst pohledávek a velký pokles celkových závazků VZP v jednotlivých letech.

Obrázek č. 2 – Závazky a pohledávky VZP v letech 2002-2007

Zdroj - VZP ČR, *Výroční zprávy Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2002-2007*, Praha 2002-2007

V letech 2002 až 2005 byl poměr závazků a pohledávek téměř ve stejném rozmezí – závazky tvořily 2/3 jejích pohledávek, v roce 2006 tvořily závazky méně než polovinu pohledávek a v roce 2007 byly závazky VZP téměř třikrát menší než její pohledávky.

Výdajovou stranu bilance zásadně ovlivňují náklady na zdravotní péči. Ty tvoří největší část výdajů. Náklady na zdravotní péči se v průběhu sledovaných let vyvíjely takto:

Tabulka č. 35 – Náklady na zdravotní péči podle jednotlivých segmentů v letech 2002-2007

	2002 (v tis. Kč)	2003 (v tis. Kč)	2004 (v tis. Kč)	2005 (v tis. Kč)	2006 (v tis. Kč)	2007 (v tis. Kč)
I. Náklady ze ZFZP	97 209 169	100 032 415	107 048 720	111 327 032	113 800 875	122 681 245
1. Ambulantní péče celkem	20 500 786	21 813 991	23 012 287	23 813 046	24 440 011	27 346 618
-stomatologie	5 248 084	5 320 558	5 457 405	5 424 764	5 283 861	5 587 168
-praktičtí lékaři	4 679 782	4 949 415	4 891 565	4 912 579	5 174 150	5 407 547
-gynekologie						1 421 201
-rehabilitace	789 543	891 225	932 221	955 910	885 644	959 635
-diagnostika	3 059 322	3 417 665	3 823 989	4 140 079	3 964 524	4 084 756
-domácí zdravotní péče	499 120	579 777	663 230	707 104	682 820	792 218
-specializ. péče	6 110 774	6 655 321	7 243 877	7 672 610	8 449 012	8 593 844
2. Ústavní péči celkem	48 637 882	48 601 584	51 740 190	34 340 766	59 664 044	64 986 258
-nemocnice	42 543 221	42 254 584	45 238 929	47 518 987	52 026 462	56 282 216
-odborné léčebné ústavy	2 943 133	3 203 194	3 331 032	3 427 432	3 872 075	4 267 184
-léčebny dlouhodobě nemocných	2 384 778	2 607 478	2 674 443	2 788 386	3 005 207	3 564 850
-ošetřovat. lůžka	435 723	505 055	495 786	605 961	760 300	872 008
3. Lázeňská péče	1 930 417	2 049 091	2 033 112	1 928 093	1 679 003	1 811 617
4. Ozdravovny	62 965	55 976	52 676	42 340	30 075	27 503
5. Doprava	983 389	1 008 079	992 075	978 097	937 817	979 705
6. Záchraná služba	625 581	468 147	666 996	622 625	812 505	1 108 048
7. Léky vydané na recepty	20 635 142	21 937 035	24 070 559	24 737 355	22 851 398	22 539 429
8. Zdrav. prostředky vydané na poukazy	2 797 807	2 942 216	3 126 038	3 316 204	3 271 505	3 631 619
9. Léčení v zahraničí	18 474	21 678	21 168	42 476	90 285	211 355
10. Ostatní náklady	1 016 726	1 134 818	1 333 619	1 506 030	24 232	39 093
II. Náklady z jiných fondů	339 247	428 815	387 344	409 868	185 453	251 650
III. Náklady celkem	97 548 416	100 461 230	107 436 069	111 736 900	113 986 328	122 932 895

Zdroj - VZP ČR, *Výroční zprávy Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2002-2007*, Praha 2002-2007

Jak můžeme vyčíst z tabulky, tak náklady na zdravotní péči každým rokem stoupají. Největší podíl na rostoucích nákladech mají náklady na ústavní péči, především náklady v nemocnicích.

5 Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo posouzení situace ve sledovaných letech, analýza hospodaření, její srovnání v jednotlivých letech a také možní návrhy na zlepšení situace.

Nejprve bylo nutné splnit dílčí cíle:

- vymežit pojem Všeobecná zdravotní pojišťovna, představit její cíle a organizační strukturu,
- stanovit příjmy a výdaje VZP, jak je to dáno v zákoně č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně, ve znění pozdějších předpisů,
- obecně charakterizovat základní principy hospodaření VZP, včetně jejích fondů.

Všeobecná zdravotní pojišťovna je největší zdravotní pojišťovnou v České republice s více jak 60 % pojištěnců. Její činnost upravuje zákon č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně. Mezi hlavní příjmy VZP patří příjmy pojistného z veřejného zdravotního pojištění, které výrazně ovlivňují celkové příjmy VZP. Důležitými výdaji VZP jsou platby za úhrady zdravotní péče, která je poskytována na základě všeobecného zdravotního pojištění podle smluv se zdravotnickými zařízeními. VZP každým rokem vypracovává zdravotně pojistný plán, který schvaluje Ministerstvo zdravotnictví. VZP by měla tento dokument dodržovat a snažit se, aby předpokládané příjmy a výdaje byly splněny. VZP hospodáří prostřednictvím účetně oddělených fondů. Hlavní fond, který zachycuje hospodaření klíčové činnosti VZP, tj. příjem pojistného, se nazývá Základní fond zdravotního pojištění.

Hospodaření VZP je ovlivněno mnoha faktory, řada z nich je však zcela nezávislá na činnosti VZP. Ve výsledcích se odráží politická situace, zákonné úpravy a předpisy atd. Dluh VZP roste nepřetržitě od jejího vzniku a jeho dalšímu velkému navyšování zabránilo jen opakované oddlužování přes Českou konsolidační agenturu.

Velkým problémem bylo, že VZP do roku 2005 kladla malý důraz na kontrolu kvality i cen poskytované péče u jednotlivých poskytovatelů a věnovala se pouze rozdělováním peněz, které vybírala ze všeobecného zdravotního pojištění. Rozdělování těchto finančních prostředků bylo částečně ovlivněno vyhláškami Ministerstva zdravotnictví a Ministerstva

financí, přesto VZP neměla zájem optimalizovat nutné náklady na zdravotní péči a tím minimalizovat dluh.

Dalším důvodem navyšování dluhu byla nerovnoměrnost navyšování úhrad péče mezi jednotlivými segmenty zdravotní péče, mezi jednotlivými lety a dokonce i uvnitř segmentů mezi jednotlivými poskytovateli služeb. VZP navazovala mnohdy zbytečné smluvní vztahy, což se také podílelo na vzrůstu dluhu. Tuto skutečnost VZP omlouvala tím, že nové smluvní vztahy a zvyšování nákladů v některých segmentech je nutností, neboť by jinak došlo k velkému odchodu klientů k jiným pojišťovnám.

Také v hospodaření fondu prevence bylo plno nesrovnalostí. Prozkoumáním dobrého hospodaření se věnoval i Úřad pro hospodářskou soutěž. Řada aktivit neodpovídala pojmu prevence. Šlo především o miliardové projekty typu IZIP- elektrické zdravotní knížky, protidrogovou prevenci, ozdravné pobyty pořádané v rámci akce „Mořský koník“, prevenci dětské úrazovosti.

V roce 2005 byla na VZP uvalena nucená správa, která výrazně ovlivnila hospodaření v následujících letech. Důvodem nucené správy byly problémy s hospodařením a celkovou kontrolou finančních prostředků. Problému ani nepřispělo, že při sestavování ZPP pro rok 2005 vznikly velké chyby a nepřesné odhady. Místo očekávaného zisku bylo na konci roku dosaženo velké ztráty, neboť VZP počítala se snížením nákladů v některých segmentech. Vzhledem ale k ekonomické situaci, která v ČR v té době byla, je podivuhodné, že ZPP pro rok 2005 byl schválen ministerstvy a vládou.

Po uvalení nucené správy došlo ke změně vedení VZP, které začalo používat nové manažerské přístupy a již v prvním roce jeho působení byly patrné změny v ekonomické situaci VZP. V roce 2006 se podařilo ZPP splnit a dokonce navýšit předpokládaný zisk. K tomu přispěly změny v příjmové i výdajové sféře VZP a také úsporné opatření jako omezení a úplné zastavení výhod pojištěncům z fondu prevence, např. ženám se přestaly vyplácet příspěvky na hormonální antikoncepci. Velký podíl na pozitivním vývoji měla také ekonomická situace ČR- vývoj makroekonomických ukazatelů jako míra nezaměstnanosti nebo míra inflace. Do roku 2007 vstoupila VZP zcela stabilizovaná a snažila se vše plnit, jak stanovil ZPP.

Zefektivnění činnosti VZP předpokládala i v roce 2008. Hlavní záměry byly vytyčeny v ZPP na rok 2008, kde si VZP kladla cíl i nadále hospodárně zajišťovat kvalitní a dostupnou zdravotní péči svým pojištěncům a pokračovat v posilování své ekonomické pozice. Nárůst objemu činností předpokládá i v souvislosti s reformou zdravotního systému.

Návrh, který by mohl vylepšit situaci na straně příjmů, je zlepšit a zdokonalit vymáhání pohledávek po lhůtě splatnosti. Situace ale není jednoduchá, neboť se na výši těchto pohledávek podílí především osoby bez zdanitelných příjmů, které jsou bez majetku, nebo neexistující firmy a na ně nejde uplatnit exekuci.

Na straně výdajů by mělo především dojít ke snížení nákladů na zdravotní péči. Jednou z možností mohou být úhradové vyhlášky, jejichž vydání ale není závislé na činnosti VZP. Dalším krokem může být optimalizace spektra zdravotnických zařízení a zdravotnických výkonů. Tím by se také mohlo dosáhnout snížení nárůstu nákladů. VZP by také měla důsledně kontrolovat zdravotnická zařízení, zda si zařízení nárokovala opravdu poskytnutou péči, zda nebyly fakturovány výkony, které nebyly pacientovi provedeny.

Hospodaření VZP je velice složitý proces, který v sobě zahrnuje mnoho ukazatelů a nástrojů, které by se měly vzájemně doplňovat, aby hospodaření probíhalo co nejefektivněji a aby byla pojištěncům poskytnuta nejlepší zdravotní péče.

6 Literatura

DUCHÁČKOVÁ, E. *Princip pojištění a pojišťovnictví*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2005. 178 s. ISBN 80-86119-92-0

ŽENÍŠKOVÁ, M.; TRNKOVÁ, L.; ŠMÍD, J. *Pojistné na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění zaměstnanců a osob samostatně výdělečně činných: podle právního stavu k 7.5.2004*. Olomouc: ANAG, 2004. 159 s. ISBN 80-7263-237-X

VZP ČR, *Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2002*, Praha 2003

VZP ČR, *Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2003*, Praha 2004

VZP ČR, *Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2004*, Praha 2005

VZP ČR, *Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2005*, Praha 2006

VZP ČR, *Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2006*, Praha 2007

VZP ČR, *Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny za rok 2007*, Praha 2008

ČTK, *Zpráva vyšetřovací komise Poslanecké sněmovny k prošetření hospodaření Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky*, Praha 2006

Zákon ČNR č. 550/1991 Sb., o všeobecném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů

Zákon ČNR č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně, ve znění pozdějších předpisů

Ministerstvo financí [online]. c2005-2009 [cit. 2009-06-16]. Dostupný z WWW: <www.mfcr.cz>

Všeobecná zdravotní pojišťovna [online]. c2003 [cit. 2009-06-16]. Dostupný z WWW: <www.vzp.cz>

Český statistický úřad [online]. 2009 [cit. 2009-06-16]. Dostupný z WWW: <www.czso.cz>

Ministerstvo práce a sociálních věcí [online]. 2009 [cit. 2009-06-16]. Dostupný z WWW: <www.mpsv.cz>